

# ΑΣΤΡΑΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΣΤΡΑΠΗΣ

—δδ. Βορέου 13.—

Συνδρομή ἑτησίᾳ

ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἑλλάδος . . . δρ. 8

Ἐξωτερ. . . φρ. 8

Ἐπιπλέον συνδρομητῆς ὀφείλει νὰ ἀπαιτῆ  
ἐντυπον ἀπόδειξιν πληρωμῆς τῆς Διευθύνσεως.

Ἔτος Δ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῆ 1 Φεβρουαρίου 1897.

Ἀριθ. 3

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀκαθάρτου ἀέρος. — Ἡ διήγησις τοῦ Νανιέν περὶ τοῦ ταξιδίου του. — Ἀραγε δύναται τὰ ζῶα νὰ σκέπτονται; — Ἡ Χελώνη. — Οἱ ἐν τοῖς βάθει τοῦ θαλάσσιου θησαυροί. — Σκέψεις περὶ τῶν Κινέζων. — Ἡ προσευχὴ τῶν Βραμίνων ἐνώπιον τοῦ Ἡφαιστείου. — Αἱ γυναῖκες καὶ ἡ γυναικεία ἐκπαίδευσις ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολίτεσιν. — Ἡ ἐξαγωγή τοῦ ἐλεφαντόδοντος ἐν Ἀφρικῇ. — Πῶς ἀνεκαλύφθη ἡ σάκχαρις. — Ἡ διάδοσις τοῦ ἥχου εἰς μεγάλας ἀποστάσεις. — Νέα κολοσσιαία γέφυρα. — Ἰαματικοὶ λίθοι. — Διατί λάμπει τὸ σαθρὸν δένδρον. — Ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς. — Ἡ διαίρεσις τῆς Ἠπείρου τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῶν διαφόρων Γεῶν τῆς Εὐρώπης. — Οἱ Ῥωμαῖοι ἦσαν λαν ἄσωτοι καὶ σπάταλοι.

Οὐδεμία ἀπόδειξις πληρωμῆς μὴ φέρουσα τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἐκδότου τῆς « Ἀστραπῆς » Βικεντ. Ἀδαμαντιδοῦ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

## Ἡ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΘΑΡΤΟΥ ΑΕΡΟΣ

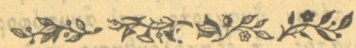
Ὁ Διδάκτωρ Δ. Σ. Χαλδέν, καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ὀξφόρδης ἐπ' ἐσχάτων ἐποίησε μίαν διάλεξιν περὶ τοῦ αερωμένου ἀέρος καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας αὐτοῦ ἐν τῇ ὁποίᾳ κατὰ πρῶτον ὑπέδειξε τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀκαθάρτου ἀέρος ἐπὶ τῆς φλογός. Ὅτε, εἶπεν οὗτος, τὸ ποσοστὸν τοῦ ὀξυγόνου ἐν τῷ ἀέρι κατέπιπτεν ἐκ τοῦ τακτικού σημείου, τὸ ὁποῖον εἶνε περὶ τὰ 20.9 εἰς 17.3, αἱ λάμπαι καὶ τὰ κηρία πάντοτε ἐσβύνον. Πολλὰκις ἐγένετο λόγος ὅτι 3 ο)ο τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος σβύνουσι τὴν φλόγα καὶ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ συνιστᾶτο κατὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ πυρός· ὁ διδάκτωρ ὁμοῦ Χαλδέν εὗρεν ὅτι ἡ φλόξ δύναται νὰ λάμπη ἐναργῶς ἐν ἀέρι συγκειμένῳ ἐκ 30 ο)ο ὀξυγόνου καὶ 70 ο)ο ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Οὗτος καταγράψας τὰ ἀποτε-

λέσματα τῶν πειραμάτων του ἐπὶ ἐνὸς ἀνθρώπου — ὅστις πιθανῶς εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος Χαλδέν — κατὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὀξυγόνου ἐν τῷ ἀναπνευμένῳ ἀέρι, εὗρεν ὅτι ὅτε τὸ ὀξυγόνον κατέπιπτε μέχρι 13 ο)ο, ἐξ αὐτοῦ δὲν προήρχετο ἀλλή τις σπουδαία βλάβη ἐκτὸς τῆς ὑγρασίας, ὅτι ὅτε τὸ ποσοστὸν τοῦ ὀξυγόνου κατέπιπτεν εἰς 8 ο)ο τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ἤρχιζε νὰ ὠχρᾷ· ὅτε δὲ ἤλαττώθη εἰς 5 ἢ 6 ο)ο παρετηρήθη δύσπνοια εἰς τὸν ἀνθρώπον συνοδευομένη ὑπὸ τῆς ἀναισθησίας τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς ἐξασθενήσεως τῶν μελῶν. Ἡ εἰσπνοὴ ἀέρος μὴ περιέχοντος ὀξυγόνου ἔφερε τὸν ἀνθρώπον εἰς λειποθυμίαν καὶ τὸν ἐπνιγεν ἐντὸς 24 ὥρων ἀνευ φαινομένης τινὸς παθήσεως. Κατὰ ταῦτα τὰ πειράματα τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπνεόμενον ἀνθρακικὸν ὀξὺ χημικῶς ἀπερροφᾶτο. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου οὗτος εὗρεν ὅτι ὅταν τοῦτο τὸ ἀεροειδὲς σῶμα αὐξήθῃ εἰς 3 ἢ 4 ο)ο τὸ ἀναπνεῖν γίνεται βαθύτερον καὶ συνεχέστερον, ὅτι κατὰ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πειράματος ἡ δύσπνοια γίνεται ἐπὶ μᾶλλον ἰσχυρωτέρα καὶ ὅτι ὅταν τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ αὐξήθῃ εἰς 5 ἢ 6 ο)ο, ὁ ὑφιστάμενος τὸ πείραμα ἀνθρώπος πνέει τόσον ἰσχυρῶς καὶ βαθέως ὅσον δύναται, ὡς νὰ ἔτρεχε δρομαίως ἢ νὰ εὕρισκετο ἐν ἰσχυρᾷ ἐν τάσει τῶν δυνάμεών του. Μετὰ 10 ο)ο ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐν τῷ ἀπνευμένῳ ἀέρι ἡ δύσπνοια ἐγένετο τόσον δυσχερὴς καὶ ἀνυπόφορος ὥστε ἦτο ἀδύνατος ἡ ἐξακολούθησις τοῦ πειράματος. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον ὅτι τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ κατὰ μέγала ποσὰ εἶνε δηλητηριῶδες ἀέριον καίτοι φαίνεται ὅπως ἀβλαβές.

Ὁ διδάκτωρ Χαλδέν ἐξερευνήσας τὴν ἐνέργειαν τοῦ διεσθαρμένου ἀέρος ἐν ταῖς οἰκίαις, ταῖς σχολαῖς καὶ τοῖς δημοσίοις κτιρίοις εὗρεν ὅτι ἐν ταῖς συνήθει περιπτώσεσι τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος δὲν ἦτο πολὺ ὅπως ἐπι-

φέρη επιβλαβείς συνεπειάς. Ὁ ἀὴρ ὅπως ἦ εἰς τὴν υγείαν ἔπρεπε νὰ περιέχη 30)ο ἀνθρακικοῦ ὀξέος, οὐχὶ δὲ περισσότερο τοῦ ἐνός δεκάτου ἐκ τούτου τοῦ ποσοῦ ὑπάρχει ἐν ἐνὶ δωματίῳ μιστῶ ἀνθρώπων. Τό αὐτὸ ἰσχύει καὶ κατὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὀξυγόνου ἐν τοιοῦτῳ δωματίῳ.

Περαιτέρω ὁ διδάκτωρ Χαλδέην ἀνέφερε περὶ τῆς ὑπάρξεως θανατηφόρων καὶ ἐπικινδύνων ἀερίων ἐν τοῖς μεταλλείοις. Περὶ τοῦ ἀναφλεγόμενου ἀερίου (grisou) οὗτος εἶπεν ὅτι συνήθως εὐρίσκεται ἐν ἐκάστῳ τόνῳ γαιανθράκων περὶ τοὺς 10,000 κυβικοὺς πόδ. ἀναφλεγόμενου ἀερίου ἐν τοῖς μεταλλείοις· τοῦτο δὲ τὸ ποσὸν τοῦ ἀερίου ἀναμιγνύμενον μετὰ ἀέρος ὀκτάκις ἢ δεκάκις περισσοτέρου θὰ παραγάγῃ περὶ τὰς 100,000 κυβικοὺς πόδ. ἐκρηκτικῆς ὕλης. Τὸ ἀναφλεγόμενον ἀέριον ἀναδίδεται ἐκ τῶν γαιανθράκων καὶ μετὰ πολὺν χρόνον, ἀκόμη μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀνορύξεως αὐτῶν. Ἐνεκα τούτου πολλάκις συμβαίνει ἐν ταῖς ἀποθήκαις τῶν πλοίων ὅπου ὑπάρχουσι γαιανθρακὲς ἐκρηκτικῆς τοῦ ἀερίου. Ὁ Χαλδέην ὑποθέτει ὅτι τὸ ἀναφλεγόμενον ἀνθρακικὸν ἀέριον ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου μόνον διὰ τῆς ἀραιώσεως τοῦ ὀξυγόνου ἐν τῷ ἀέρι. Τὸ ἀέριον τὸ ὅποιον σχηματίζεται μετὰ τὴν ἀνάφλεξιν τοῦ ἀνθρακικοῦ ἀέρος, λέγει ὁ διδάκτωρ Χαλδέην, δὲν εἶνε, ὡς τινες ὑποθέτουσιν, ἀνθρακικὸν ὀξὺ ἀλλὰ μίγμα ἐξ 87)ο) περιόπου ἀζώτου καὶ μόνον 13)ο) ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Περαιτέρω οὗτος ποιούμενος λόγον τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέως ὑπέδειξεν ὅτι τὰ γνωρίσματα αὐτοῦ εἶνε ὅμοια πρὸς τὰ παράγοντα ἀτμοσφαίρας μετ' ὀλίγου ὀξυγόνου. Τὸ ἀνθρακικὸν ἀέριον περιλαμβάνει 5—10)ο) ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ὡστε 1)ο) ἀνθρακικοῦ ἀερίου ἐν τῷ ἀέρι θὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸν ἀναπνεύοντα τοῦτο κεφαλαλγίαν, ἐμετὸν καὶ ἄλλα προηγούμενα συμπτώματα τῆς δηλητηρίασεως ἐκ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέως. Ἐπὶ τέλους, ὁ Χαλδέην σημειώσας τὰς συνεπειάς τοῦ θεϊκοῦ ὕδρογόνου εἶπεν ὅτι, ἐνῶ τινες ἀποφαίνονται ὅτι 3)ο) ἐκ τούτου τοῦ ἀερίου δύναται νὰ ἀναπνευσθῇ ἄνευ κινδύνου τὰ πειράματα αὐτοῦ κατέδειξαν ὅτι τοῦτο τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀερίου θὰ ἐπέφερε σχεδὸν στιγμιαῖον θάνατον.



### Ἡ ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΝΑΝΣΕΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ

Ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἐφημερίδι «Daily Cronicle» ἐδημοσιεύθη ἡ διήγησις αὐτοῦ τοῦ Νανσέν περὶ τῆς ἐκδρομῆς του διαρκεσάσης ἐπὶ τρία ἔτη καὶ ἐπιβεβαιώσεως ἐξαιρέτα τὴν θεωρίαν αὐτοῦ περὶ

τῶν περὶ τοὺς πόλους ρευμάτων. Ὁ Νανσέν, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, δὲν ἔτεινε τόσον εἰς τὸ νὰ θέσῃ τὸν πόδα του ἐπὶ τοῦ βορείου πόλου, ὅσον ἐζήτηε νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ μεγάλου ρεύματος ἐν τῷ παγωμένῳ ὠκεανῷ ἐκτεινομένου πρὸς δυσμὰς μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Γρεναδίας. Οὗτος ἐπὶ πολὺν χρόνον παρεσκευάζετο, ἀναλογιζόμενος ἀπάσας τὰς λεπτομερείας τοῦ σχεδίου του καὶ προσπαθῶν νὰ προλάβῃ ἀπάσας τὰς τυχαίας ἀποτυχίας. Ὁ Νανσέν ἐσκόπει νὰ εἰσδύσῃ διὰ τοῦ πλοίου του «Fram», ὅσον τὸ δυνατὸν, βοριώτερον, καὶ ἔπειτα, ἀντὶ νὰ παραχειμάσῃ ἐπὶ τῶν πάγων, ὡς ἅπαντες οἱ λοιποὶ προκατόχοι του, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸ «Fram» εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ρεύματος τὸ ὅποιον θὰ ἐπλησίαζε τὸ πλοῖον ὅσον τὸ δυνατὸν ἐγγύτερον τοῦ πόλου. Ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ὁ Νανσέν ἀπεφάσισε νὰ ἀφήσῃ τὸ Fram καὶ νὰ κινήσῃ πρὸς τὸν πόλον ἐπιπέδῳ ἐλπίζων νὰ φθάσῃ ἀκόλουθως εἰς τὴν γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ ἢ εἰς τὴν Σπιτσοβέρην. Αὐτὸς ὁ Νανσέν εὐσταθῶς ἐπίστευεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας καὶ ἐνέπνευσε θάρρος καὶ ἐλπίδα εἰς πάντας τοὺς συνοδοιπόρους καὶ συμπολίτας του. Ἡ Νορδικὴ βουλή (στόρτιγγ) ἐψήφισε τὰς ἀπαιτούμενας πιστώσεις πρὸς παρασκευὴν τῆς ἐκδρομῆς, τὰ δὲ λοιπὰ ἐξοδα ἀνέλαβον μὲ γαλόδωρον φίλοι τῆς ἐπιστήμης ἐκ τῶν Νορβηγῶν, ἴδια, οἵτινες ἐγκαρδίως εἶχον ἐπιδοθῆ εἰς τὴν συντέλειαν τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Νανσέν. Ὁ Νανσέν περαιτέρω ἀναφέρει ὅτι ἔλαβε πολλὰς ἀποτρεπτικὰς συμβουλὰς· μετὰξὺ ἄλλων, παρὰ τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατηγοῦ Γρήλη, οὗ ἡ βόρειος ἐκδρομὴ κατὰ τὸ 1880 ἔλαβεν ἀτυχῆ ἔκβασιν. Ὁ Γρήλη ἔγραψεν εἰς τὸν Νανσέν, ὅτι θεωρεῖ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ «ἠρωϊκὴν αὐτοκτονίαν». Ὁ Σερ Λεοπόλδ Μάκ-Κλίντοκ, διάσημος Ἄγγλος ἀπόμαχος λαβὼν πολλάκις μέρος ἐν ταῖς πολικαῖς ἐκδρομαῖς προέλεγεν, ὅτι τὸ «Φράμ» παρ' ὄλην τὴν ἀρίστην ναυπήγησίν του δὲν θὰ ἀνθέξῃ κατὰ τῆς πίεσεως τῶν πάγων τὸν χειμῶνα καὶ θὰ κατασυντριβῇ. Ἄλλ' εὐτυχῶς ὁ Γρήλη, ὁ Μάκ-Κλίντοκ καὶ πολλοὶ ἄλλοι προσιπόντες εἰς τὸν Νανσέν κακὴν διάβασιν ἠπατήθησαν!

Τῇ 24ῃ Ἰουνίου 1893 τὸ «Φράμ» ἐγκατέλειψε τὴν φιορδὴν τῆς Χριστιανίας. Τὴν ναυπήγησιν τοῦ πλοίου ἀνέλαβεν ὁ μηχανικὸς ναυπηγὸς Κολὲν Ἄρτσερ ὅστις λίαν τεχνιέντως καὶ ἐπιμελῶς ἐξετέλεσε τὸ σχέδιον τοῦ Νανσέν. Τὸ πλοῖον οὕτω παρεσκευάσθη, ὡστε ἠδύνατο ἀβλαβῶς νὰ ὑποστῇ τὴν ἰσχυρωτάτην πίεσιν. Τὰ οἰκήματα τοῦ πληρώματος οὕτως εἶχον διαταχθῆ ὡστε οὐδεὶς φόβος ὑπῆρχεν ἐκ τοῦ τρομεροῦ πολικοῦ ψύχους. Πάντα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα ἐλήφθησαν καὶ ἀκριβῶς καθ' ὄλην τὴν

τριετῆ χρονικὴν περίοδον τῆς διατριβῆς τοῦ Φράμ ἐν ταῖς πολικαῖς χώραις οὐδεὶς ἠσθένησεν ἐν τῷ πλοίῳ πάντων ἐπιστρεψάντων εἰς τὴν πατρίδα τῶν υγιῶν καὶ ἀβλαβῶν. Τὸ πλοῖον φθάσεν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν 83 μοῖραν 50' τοῦ βορείου πλάτους περιελείσθη ὑπὸ τῶν πάγων οἵτινες ἔφερον αὐτὸ πρὸς βορρᾶν κινούμενοι ὑπὸ τοῦ ρεύματος. Τῇ 29ῃ Σεπτεμβρίου τὸ Φράμ διέεμε τὴν 79 παράλληλον, ἀλλ' ὁ ἐκ βορρᾶ πνέων ἄνεμος ὤθησε πρὸς νότον τὸ πλοῖον τὸ ὅποιον κατῆλθε μέχρι τῆς 77 μοίρας 43' βορείου πλάτους. Τὸ Φράμ ἔνεκα τῆς στερεᾶς κατασκευῆς του ἀβλαβῶς ἀντέσχε τὴν πίεσιν τοῦ πάγου καὶ καθ' ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον δὲν ἐπαύθη ἢ ἐβλάθη καίτοι ἐπὶ τοῦ πλοίου προσεκρούοντο μέγιστοι πάγοι ἔχοντες πάχος 9 μέτρων. Ἰσχυρώτερον ἐφόρμων οἱ πάγοι κατὰ τοῦ πλοίου κατὰ τὴν καλῖρριαν. Ὁ κρότος ἐκ τῶν συντριβομένων πάγων ἦν ἐνίοτε τόσο ἰσχυρὸς ὡστε καὶ ἐν τοῖς δωματίοις τοῦ πλοίου ἀδύνατον ἦτο νὰ ἀκουσθῇ ἡ ὀμιλία. Κατ' ἀρχὰς οἱ θαλασσοπόροι ἐφοβούντο ἐκ τοῦ ἀσυνήθους τούτου κρότου, διότι ἐνόμιζον ἐνίοτε ὅτι τὸ πλοῖον δὲν θὰ ἦ εἰς κατάστασιν νὰ ἀνθέξῃ τὴν ἀνισον ταύτην πάλιν καὶ ὅτι ἀναμένει αὐτὸ ἡ συνήθης τύχη τῶν πλοίων τῶν ὑποπιπτόντων εἰς τὴν τοιαύτην προσβολήν. Ἀλλὰ ταχέως πεισθέντες ὅτι τὸ Φράμ ἐξέρχεται νικηφόρον ἐκ ταύτης τῆς δοκιμασίας ἠσύχασαν καὶ δὲν ἐρίστων προσοχὴν εἰς τὸν κρότον καὶ τὸν πάταγον τῶν συντριβομένων πάγων. Ὁ βίος τῶν ἐπιβατῶν ἔρρεεν ὡς συνήθως· οὗτοι δὲν ἦσαν ἄνευ ἀσχολιῶν καὶ ὁ χρόνος ἀνεπαισθήτως παρήρχετο. Ἰδιαίτην χρόνον ἀπῆλθον αἱ ἐπιστημονικαὶ παρατηρήσεις. Ἡ θερμοκρασία ἐπὶ τινὰς φορὰς κατῆλθε μέχρι τοῦ 63)ο) ὑπὸ τὸ μηδενικὸν ἀλλ' οἱ ἐπιβάται οὐδὲν ὑπέφερον ἐκ τοῦ ψύχους. Ἡ αἰθουσα π. χ. ἦτο τόσο τεχνιέντως διεσκευασμένη ὡστε ἡ ἐν αὐτῇ θερμάστρα κατὰ πρῶτον ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου ἠνάπτετο μετὰ τὴν τρίμηνον διαμονὴν ἐντὸς τῶν πάγων. Καθ' ὄλην τὴν διαμονὴν ἐν τῇ πολικῇ χώρᾳ τὸ Φράμ ἐφωτίζετο δι' ἡλεκτρισμοῦ· ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ Φράμ ὑπῆρχεν ἀνεμιστῆρ θέτων εἰς κίνησιν δυναμο-μηχανή. Αἱ καταμετρήσεις τοῦ βάθους γινόμεναι τακτικῶς ἐδείκνυον σταθερῶς 2,900—3,500 μέτρ. Ὁ Νανσέν κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πολικὴ θάλασσα εἶναι ἐπέκτασις τοῦ βαθέος πυθμένος τοῦ ἀρχομένου ἀπὸ τῆς Γρελανδίας καὶ τῆς Σπιτσοβέρην. Ἀντιθέτως πρὸς τὰς ὑπαρχούσας ὑποθέσεις, αἱ καταμετρήσεις αὗται κατέδειξαν ὅτι εἰς τὰ βάθη τῆς πολιτικῆς θαλάσσης δὲν ἀπαντᾷ ὀργανικὴ ζωὴ. Ἐν ἀποστάσει τινὶ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τὸ θερμόμετρον ἐδείκνυε

τὴν παρουσίαν θερμότερου καὶ ἄλμυρωτέρου στρώματος ὕδατος, ἡ θερμότης τοῦ ὁποίου ἦν ἀνωτέρα τοῦ σημείου τῆς πήξεως.

Ἐπὶ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου καὶ τὴν φορὰν τοῦ ρεύματος τὸ πλοῖον πάντοτε μετέβαλλε διευθύνσιν. Τὸ πλοῖον ὅτε μὲν ἐφέρετο βορειο-δυτικῶς, ὅτε δὲ ἐπέστρεφεν εἰς τὰ ὀπίσω ἀναλόγως τῆς ἰδιοτροπίας τοῦ ἀνέμου. Τῇ 4ῃ καὶ 5ῃ Ἰανουαρίου τὸ Φράμ ὑπέστη τόσο τρομερὰν πίεσιν ἐκ τῶν πάγων, ὡστε ἐλήφθησαν πάντα τὰ μέτρα πρὸς ἐγκατάλειψιν αὐτοῦ ἐν τῇ περιπτώσει συντριβῆς. Ἀλλὰ τὸ πλοῖον ἀβλαβῶς ὑπέστη καὶ ταύτην τὴν δοκιμασίαν. Ὁ πάγος ἀνήγειρεν αὐτὸ ὡστε τὸ ὑποβρύχιον μέρος τοῦ πλοίου ἐφαίνετο ἐν τούτοις τοῦτο οὐδὲν ἐβλάθη, οὐδεὶς κίνδυνος ἐπιπείλει καὶ ἡ πείρα θαυμασίως ἐπεκύρωσε τὸ σχέδιον τοῦ Νανσέν. Οὗτος καταπεισθεὶς ὅτι τὸ πλοῖον ἰσχυρῶς συγκρατεῖται ὑπὸ τοῦ πάγου, κατεγίνετο εἰς τὴν προτομῆσιν νέας ἐκδρομῆς. Οὗτος ἠτοιμάζετο δι' ἐλκύθρων νὰ κινήσῃ πρὸς βορρᾶν καὶ ἔπειτα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, διότι δὲν ἠλπίζεν ἤδη νὰ εὔρη τὸ Φράμ εἰς τὸν πρότερον τόπον. Τὸ πλοῖον τοῦ ἀφήκεν εἰς τὴν μέριμναν τοῦ πλοιαρχοῦ Σβέρδρουπ πεπειθῶς ὅτι ὁ τελευταῖος ἀσφαλῶς θὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸ εἰς τὴν Νορβηγίαν καὶ μετὰ τοῦ λοχαγοῦ Ἰογάνσεν, συγκατανεύσαντος νὰ παρακολουθήσῃ τὸν Νανσέν, ἐξεκίνησε πρὸς βορρᾶν. Οἱ περιηγηταὶ κατ' ἀρχὰς ἔλαβον, μετ' ἑαυτῶν ἐξ ἔλκυθρα, 28 κύνας, δύο λέμβους μικρὰς καὶ ζωτροφίας διὰ τινὰς μῆνας, ἀλλὰ μετὰ τετραήμερον ὁδοιπορίαν ἐνόησαν ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ εἰς τὰ πρόσω πορεία μετὰ τοσοῦτου φορτίου διότι ὁ πάγος ἐνιαχοῦ ἦτο ἀνώμαλος. Ὁ Νανσέν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ πλοῖον ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἥλιος εἶχεν ἐπιφανεῖ ἐν τῷ ὀρίζοντι. Τοῦτο συνέβη τῇ 3ῃ Μαρτίου, τῇ δὲ 14ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς οὗτος ἐξικολούθησε τὴν πορείαν του λαβὼν μετ' ἑαυτοῦ μόνον τρία ἔλκυθρα. Κατ' ἀρχὰς οἱ περιηγηταὶ ἐκινούντο ταχέως, ἀλλ' ἔπειτα ὁ πάγος ἐγίνετο ἐπὶ μᾶλλον ἐπικίνδυνος καὶ αἱ δυσχερεῖαι ἐπολλαπλασιάζοντο. Τῇ 3ῃ Ἀπριλίου οὗτοι ἔφθασαν εἰς τὴν 86)ο) 3' ἡ πορεία ἐγίνετο δυσχερεστέρα καὶ ὁ Νανσέν μετὰ πικρίας κατεπίσθη ὅτι ἀπαιτεῖται ὑποχώρησις εἰς τὰ ἀνυπέβλητα κωλύματα. Οὗτος εὐρίσκειτο εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ μόνος του ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου πάγου παρετήρει προσεκτικῶς τὰ πέριξ. Οὐδαμοῦ ἐφαίνετο ὕδωρ, μόνον δὲ ἐξετείνετο ἀτελεύτητος πάγος! Οὐδὲ σημεῖα στερεᾶς γῆς ἐφαίνοντο. Ὁ Νανσέν συσκευθίς μετὰ τοῦ συντρόφου του ἀπεφάσισε νὰ στραφῇ πρὸς νότον. Τὴν ἐπιούσαν οὗτοι ἔλαβον τὴν πρὸς νότον διεύθυνσιν καὶ ἀποχαιρετίσαντες τὸν βορειὸν πόλον ἐστρεψαν πρὸς αὐτὸν τὰ νῶτα

των. Οί δύο πολμηροί περιηγηται υπέρφρον πολλὰς βασιάνους κατὰ τὴν πορείαν των. Ἐν πρώτοις οὔτοι ἐβασανίζοντο πολὺ ὑπὸ τοῦ ψυχους διότι οὔτοι ὄπως ὄσιν ἐλαφρότεροι εἰς τὰς κινήσεις των δὲν ἔφερον τὰς ἐκ δέρματος λύκου μῆλωτάς των. Κατὰ τὰς πρώτας τρεῖς ἐβδομάδας ἡ θερμοκρασία κατήχρητο μέχρι τοῦ 40ο ὑπὸ τὸ μηδενικὸν καὶ πρὸς τούτοις ἐπλεον ἰσχυρὸς ἄνεμος καλύπτων τὰ ἐνδύματά των διὰ στρώματος ἐκ πάγου, ὅτε δὲ, κατὰ τοὺς σταθμοὺς, ἤναπτον πῦρ ὅπως θερμάνθωσι μετὰ δυσχερείας ἡδύνατο νὰ θερμάνωσι τὰ παγώσαντά των μέλη. Τῇ 25ῃ Ἀπριλίου ἐν τῇ 85ο βορείου πλάτους οὔτοι παρετήρησαν ἐπὶ τῆς χιόνος τὰ ἔχνη τῆς πολιτικῆς ἄρκτου καὶ ἐκ τούτου συνεπαίρανον ὅτι ἡ γῆ δὲν ἀπέχει πολὺ, ἀλλ' ἀλλὰ σημεῖα οὐδαμῶς παρετήρησαν. Ἡ παγετώδης ἔρημος μετέβαλλε τὴν ὄψιν της, κατὰ μέρη ταύτην διέτρεμον μεγάλοι αὐλακες καὶ ἐγένετο ἀπαράτητος ἡ χρῆσις τῶν λέμβων. Ἐν ἄλλοις τόποις πλεῖστα τεμάχια πάγου συσσωρευθέντα ἐπ' ἀλλήλων ἠνάγκαζον τοὺς ὀδοιπόρους νὰ παρέρχωνται αὐτὰ χρονοτριβοῦντες ἐπὶ δλοκλήρους ἡμέρας. Ἐν τούτοις οὔτοι ἐκινούντο εἰς τὰ ἐμπρὸς καίτοι λίαν βραδέως, τὰ δὲ τρόφιμα των ἤλαττοῦντο καὶ οἱ κύνες ἐξησθένουν ἐκ τῆς πολλῆς ἐντάσεως τῶν δυνάμεων. Ἐναγκάζοντο νὰ σφάζωσιν ἐκείνους οἷτινες δὲν ἡδύνατο νὰ σύρωσι τὸ ἔλκυθρον καὶ διὰ τοῦ κρέατος αὐτῶν νὰ τρέψωσι τοὺς ἐπιλοίπους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐλάκων ἐπὶ μᾶλλον ἠξάνετο, ὁ πάγος κατὰ τόπους ἐγένετο εὐθραυστος, ὥστε ἡ πορεία οὐ μόνον κατέστη δυσχερὴς ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος τὰ ἔλκυθρα συχνάκις ἐπιπτον εἰς τάφρους πλήρεις χιόνος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κυνῶν ἤλαττοῦτο καθ' ἐκάστην καὶ ἡ θέσις τῶν ὀδοιπόρων κατέστη κρισιμωτάτη διότι τῶν ζωστροφῶν ἐκλειψασῶν ἀνέμενε τοὺς περιηγητὰς ἀναπόφρευκτος ἐκ πείνης θάνατος. Ἡ δὲ γῆ δὲν ἐφαίνετο ἀκόμη! Ἐπὶ τέλος οὔτοι κατάρθρωσαν νὰ φονεύσωσι μίαν φώκην καὶ μετ' ὀλίγον τρεῖς ἄρκτους. Ἡ ἐπιτυχία αὕτη ἐνέπνευσε θάρρος εἰς τοὺς περιηγητὰς, οἷτινες ἀναπαυθέντες ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐκ νέου ἐπανελάθον τὴν πορείαν καὶ μετὰ δύο ἡμέρας εἶδον μακρόθεν τὸ ἄκρον ἀγνώστου γῆς. Ἀλλὰ πρὶν φθάσωσιν ἐκεῖ, ὑπέστησαν οὐκ ὀλίγας δοκιμασίας. Μίαν φορὰν ὅτε οὔτοι ἡτοιμάζοντο νὰ σύρωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν λέμβον ἐπέπεσε κατὰ τοῦ Ἰογάνσεν λευκὴ ἄρκτος. Ὁ Νανσέν ἰδὼν τὸν σύντροφόν του διατρέχοντα μέγαν κίνδυνον ἄρμισε πρὸς βοήθειάν του, ἀλλ' ὀλισθῆσας εἰς τὸ ὕδωρ μετὰ πολλοῦ κόπου κατάρθρωσέ νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ δυστυχὴς Ἰογάνσεν ἐφώνασε: ταχέως, ταχέως! ἀποθνήσκω! Ὁ Νανσέν δι' ἀπεριγράπτων μόχθων στὰς ἐπὶ πόδος ἐπυροδόλησε κατὰ τοῦ θηρίου. Ὁ Ἰογάν-

σεν ἐσώθη καὶ ἐπειδὴ ἔφερε βαρῆα ἐνδύματα δὲν ἔλαβε σοβαρὰς πληγὰς. Μετὰ δύο ἐβδομάδας οἱ ὀδοιπόροι προσήγγισαν εἰς τέσσαρας μικρὰς νήσους κεκαλυμμένας διὰ πάγων. Πρὸς βορρᾶν ἡ θάλασσα ἦτο ἀνοικτὴ καὶ οὔτοι ἀποφασίσαντες διὰ τῶν λέμβων των νὰ πλεύσωσι πρὸς δυσμὰς, ἐσφαξαν τοὺς ἐναπολειφθέντας δύο κύνες των οἷτινες δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ ὠφελήσωσιν. Ὁ καιρὸς ἦν ὀμιχλώδης καὶ μόνον μετὰ τινὰς ἡμέρας εἶδον ἐν σύμπλεγμα νήσων. Ἐπὶ τοῦ χάρτου δὲν ὑπῆρξεν ἐνδείξις τούτου τοῦ τόπου καὶ ἐπειδὴ τὰ χρονόμετρα δὲν ἐκινούντο πλέον οὔτοι δὲν ἡδύνατο νὰ προσδιορίσωσι ποῦ εὑρίσκονται. Δις οἱ περιηγηται περιεκυκλώθησαν ὑπὸ τοῦ πάγου καὶ διήλθον μακρὰς ἡμέρας πρὶν ἢ δυνηθῶσιν νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς παγετώδους των εἰρκτῆς. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπλησίαζε τὸ μετόπωρον καὶ ἔπρεπε νὰ ἐτοιμασθῇ τόπος πρὸς διαχείμανσιν. Ἦτο ἐπικίνδυνον κατὰ τὴν προσέγγισιν, τοῦ χειμῶνος νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν καὶ ὁ Νανσέν ἀφῆκε τὸ πρότερόν του σχέδιον νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Σπιτσεβέρην. Ἄμφοτέροι ἡτοιμάζοντο πρὸς διαχείμανσιν, κατεσκεύασαν καλύβην καὶ ἐθῆρευον μετὰ σπουδῆς ὅπως συλλέξωσιν ἐφόδια διὰ τὸν μακρὸν χειμῶνα τοῦ πόλου. Τὸ κυνήγιον ἠπέβη ἐπιτυχὲς καὶ οὔτοι συνήθροισαν ἀρκετὸν ποσὸν κρέατος καὶ λίπους φονεύοντες θαλασσίους ἵππους (μόρζους) καὶ ἄρκτους καὶ ἡδύνατο ἡσύχως νὰ ἀναμένωσι τὸν χειμῶνα. Ἡ καλύβη των εἶχε μῆκος 3,60 μέτρ. καὶ πλάτος 1,90 μέτρ. Οὔτοι κατεσκεύασαν αὐτὴν ἐκ λίθων καὶ ἐκάλυψαν διὰ χιόνος. Αὕτη ἦτο τόσον ὑψηλὴ ὥστε ἡ κεφαλὴ των ἐφθανε μέχρι τῆς ὀροφῆς. Ἐντὶ κλίνης οὔτοι εἶχον σωροὺς λίθων κεκαλυμμένων διὰ δερμάτων. Περὶ τὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου αἱ λευκὴ ἄρκτοι ἐγένοντο ἄφαντοι, ἀλλ' ἐντὶ τούτων πῆριξ τῆς καλύβης ἐπλανῶντο αἱ πολικαὶ ἀλώπεκες οἷτινες δὲν ἐπέσυραν τὴν προσοχὴν τῶν περιηγητῶν καταφρονούντων αὐτάς.

Αἱ ἡμέραι ἐγένοντο βραχύτεραι καὶ μετ' ὀλίγον ὁ ἥλιος τελειῶς ἐκρύφθη ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα. Ἐπέστη ἡ μακρὰ πολικὴ νύξ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας οἱ περιηγηται ἠναγκάζοντο κατὰ τὸν πλεῖστον χρόνον νὰ διαμένωσι κεκλεισμένοι ἐν τῇ καλύβῃ των, διότι ἐνεκα τοῦ ἰσχυροῦ ἀνέμου ἀδύνατος καθίσταται καὶ αὐτὸς ὁ μικρὸς περίπατος. Ἀκουσίως οὔτοι παρεδίδοντο εἰς τὸν ὕπνον μὴ ἔχοντες βιβλία πρὸς διασκέδασιν. Ἡ τροφὴ τῶν περιηγητῶν ἦν μονότονος. Τὴν πρωτὴν ἐτρωγον κοέας ἄρκτου ψητὸν, τὸ δὲ ἐσπέρα;—βραστόν. Ἐν τούτοις ὁ χειμῶν παρήλθε καλλίτερον ἢ ὅσον ἐλπίζομεν, λέγει ὁ Νανσέν. Ἡ ὑγεία μας ἦτο ἀρίστη καὶ ἂν εἶχομεν ὀλίγα βιβλία, ἄλευρον καὶ σάκχαριν θὰ ἐλογιζόμεθα ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς. Κατὰ τὸ ἔαρ ἡ

ΑΡΑΓΕ ΔΥΝΑΝΤΑΙ ΤΑ ΖΩΑ ΝΑ ΣΚΕΠΤΩΝΤΑΙ;

πολικὴ ἔρημος ἐπ' ὀλίγον ἐζωογονήθη. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ μετὰ πόσης χαρᾶς οἱ ἡμέτεροι περιηγηται εἶδον ἐπὶ τέλος τοὺς σπιγυθούους (ὄρνεα μεγάλα ὡς οἱ ἄετοι)! Οὔτοι ἄνευ ἀπωλείας χρόνου ἡτοιμάσθησαν πρὸς τὴν περαιτέρω πορείαν καὶ ἐν πρώτοις διώρθωσαν τὰ ἐνδύματά των τὰ ὁποία εἶχον παλαιωθῆ. Οὔτοι ἐμβάλωσαν αὐτὰ διὰ δερμάτων ζῶων ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθησαν νὰ καθαρίσωσιν αὐτά. «Δυσχερῶς ἐννοεῖται ἡ ἔλλειψις τοῦ σάπωνος. Ἄναφωναί ὁ Νανσέν. Ἐφραναζόμεθα πότε θὰ ἀξιωθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς ἄνθρωποι νὰ πλυθῶμεν διὰ σάπωνος καὶ νὰ φορέσωμεν καθαρὰ ἀσπρόρουχα καὶ ἐνδύματα. Τοῦτο ἐφαίνετο εἰς ἡμᾶς ἀνέφικτος μακαριότης.» Μετὰ μεγάλων δυσχερειῶν καὶ δοκιμάσαντες οὐκ ὀλίγας περιπέτειας ἐν τῇ ὁδῷ οἱ περιηγηται ἐφθασαν εἰς ἡπειρὸν τινα. Ὁ Νανσέν ὑπέθετεν ὅτι εὑρίσκεται ἐν τῇ γῇ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ καὶ, ὡς ἀπεδείχθη ἀκόλουθως οὗτος δὲν ἐσφαλεν. Οἱ ὀδοιπόροι ἐκάθησαν ὅπως ἀναπαυθῶσι καὶ τὴν πρωτὴν τῆς ἐπιούσης ὁ Νανσέν ἀνάψας πῦρ καὶ θέσας νὰ ψηθῇ κρέας ἄρκτου καθ' ὃν χρόνον ὁ σύντροφός του ἐκοιμᾶτο ἀπῆλθεν ὅπως ἐπιθεωρήσῃ τὸν τόπον καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ ἀνῆλθεν ἐπὶ τινος βράχου. Ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ἐκ τῆς ζιγρᾶς καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ Νανσέν ἐφθασαν οἱ τραχεῖς κρωγμοὶ τῶν θαλασσίων ὄρνεων τῶν νεοστευόντων ἐπὶ τῶν βράχων. Ἐξαίφνης ὁ Νανσέν ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ὕλακὴν κυνός. Ἡ καρδία του ἐκ τῆς χαρᾶς ἰσχυρῶς ἐπαλλεν, ἀλλ' οὔτος ἐφοβήθη μὴ ἀπατάται καὶ προσεετικῶς ἔτεινε τὴν ἀκοὴν του. Κατ' ἀρχὰς ἠκούοντο μόνον αἱ φωναὶ τῶν πτηνῶν, ἀλλ' ἔπειτα ἡ ὕλακὴ ἐκ νέου ἐπανελεῖφθη. Ὁ Νανσέν κατῆλθεν ἐκ τοῦ βράχου καὶ ἔσπευσε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν σύντροφόν του ὅστις ἐξηκολούθει κοιμώμενος. Οὔτος ἐξύπνισεν αὐτὸν καὶ εἶπεν «ἤκουσα ὕλακὴν κυνός». Ἄλλ' ὁ Ἰογάνσεν, ὡς φαίνεται δὲν ἔστρεψε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ. Τότε ὁ Νανσέν ἐσπευσμένως γευματίσας καὶ ὑποδὲις τὰ παγοπέδιλα ἔδραμε πρὸς τὴν ἀκτὴν. Δι' ἐλπίδες του ἐδικαιώθησαν: οὔτος εἶδεν ἄνθρωπον ὅστις ἤρχετο πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ. Ὁ Νανσέν ὡς διὰ μαγικῆς ράβδου εὑρέθη μετὰ τοῦ συντρόφου του ἐν ἐπικοινωνίᾳ μετ' ἄλλου περιηγητοῦ τοῦ Ἀγγλου Δζέκσαν καὶ ὁ πόθος των τοῦ νὰ πλυθῶσι διὰ σάπωνος καὶ νὰ ἀλλάξωσιν ἐνδύματα ἐξεπληρώθη. Μετὰ δύο δὲ περίπου μῆνας ἀπὸ ταύτης τῆς αἰφνηδίας συναντήσεως ὁ Νανσέν μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου του ἐπάτησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς πατρίδος των προσαγορευόμενοι ὑπὸ ἀμέτρου πλήθους ἐξεληθόντος πρὸς συνάντησιν των.

Πρὸ τινος χρόνου ἐξεδόθη ἡ περίεργος πραγματεία τοῦ Δελμπέφ περὶ τῆς ψυχολογίας τῶν σαυρῶν ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ συγγραφεὺς καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ταῦτα τὰ ἔρπετὰ «δὲν στεροῦνται τῶν αἰσθημάτων τῶν ἰδιαζόντων τοῖς ἀνωτάτοις ζώοις τ.ε. δὲν στεροῦνται ἀγάπης, φιλίας, μίσους, ὀργῆς, τόλμης, ἀπιστίας, ἀφοσιώσεως, ζήλου, πανουργίας, φόβου καὶ συμπαθείας.»

Ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀφορμῇ ὁ Μονὼ ἀναφέρει τὰς παρατηρήσεις του τὰς ὁποίας ἔτυχε νὰ κάμῃ ἐπὶ τῶν ἔρπετων καὶ ἐντόμων τῷ 1893. Ὁ Μονὼ ἔλαβεν ἐκ τῶν νοτίων διαμερισμάτων τῆς Γαλλίας ἐν ὠραιότατον εἶδος ποικίλης πρασίνης σαύρας ἐκ τοῦ γένους lacerta, ἐχούσης μῆκος 40 ὑπεκατοστομέτρων (1,32 ποδ.). Κατὰ τὴν πορείαν τὴν διαρκέσαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν σαύραν οὐδὲν ἐδίδον ἐδώδιμον. Ὅτε αὕτη ἐτέθη ἐν ὑελίνῳ κιβωτίῳ, ὁ Μονὼ ἀπεράσισε νὰ τρέφῃ αὐτὴν διὰ ἐντόμων, κατ' ἐξοχὴν, διὰ τῶν periplaneta orientalis. Ἡ σαύρα ἀμέσως ἤρχισε νὰ καταβιβρώσκη ταῦτα τὰ ἐντομα. Τὰ δύστηνα ταῦτα φοικιάσαντα ἐκ τοῦ φόβου ἐρίπτοντο τῆδε κάκεισε, εἰς μίτην ἐζήτουν ἐξοδὸν τινα ἐκ τοῦ κεκλεισμένου κιβωτίου ἐν τῷ ὁποίῳ εὑρίσκετο ἡ σαύρα. «Ἡδυνήθημεν νὰ παρατηρήσωμεν παρὰ τούτοις τοῖς ἐντόμοις λέγει ὁ Μονὼ, πραγματικὰ αἰσθήματα: τὸν φόβον τὸν ὁποῖον εὐκόλως δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ, διότι τοῦτο τὸ αἰσθημα ἐκδηλοῦται ὑπὸ πάντων τῶν ζῶων καὶ ἴσως τοῦτο πολλάκις συμπίπτει μετὰ τοῦ ἐνοστίου τῆς αὐτοσυντηρήσεως, τὴν πανουργίαν, ὡς καὶ τὴν συμπάθειαν, τὴν παρατηρηθείσαν ἤδη ὑπὸ τοῦ Δελμπέφ παρὰ ταῖς σαύρας, καὶ τὴν συμπάθειαν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν».

Ἴδου τίνι τρόπῳ ὁ Μονὼ κατεπέσειν περὶ τῆς ὑπάρξεως πάντων τούτων τῶν αἰσθημάτων παρὰ τοῖς περιπλανήταις (orientalis).

Ἐν τῷ ὑελίνῳ κιβωτίῳ ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκάθητο ἡ σαύρα ἐτέθη ἄγγειον ἐκ φαρφόρου μεθ' ὕδατος. Οἱ περιπλανῆται κατὰ τὴν ἀτακτὸν των φυγὴν πολλάκις ἐπλησίαζον εἰς τὸ ἄγγειον καὶ τινες αὐτῶν χάνοντες τὴν ἰσορροπίαν ἐπιπτον εἰς τὸ ὕδωρ καὶ πάντοτε ἐκείντο ἐπὶ τῆς ράχως.

«Τότε τὸ δυστυχὲς ἐντομον εἶχε ὀλιβεράν ὄψιν κείμενον ἐπὶ τῆς ράχως καὶ μετὰ τρόμου ἀναμένον τὴν ἐφοδὸν τῆς σαύρας, μετ' ἀπελπίσας ἐκίνει τοὺς ἐξ πόδας του εἰς τὸν ἀέρα.

«Ἡ πτώσις εἰς τὸ ὕδωρ συνέβαινε πεντάκις τοῦλάχιστον ἢ ἑξάκις. Ὅσάκις ἐπιπτεν ἐντομόν



τι εις τὸ ὕδωρ, οἱ σύντροφοι διακόπτοντες τὴν ἀτακτὸν των φυγὴν προσέτρεχον εἰς τὸ ἀγγεῖον μετὰ προθέσεως ὅπως σώσωσι τὸ πνιγόμενον οὗτοι λησμονοῦντες τὸν κίνδυνον ἐν τῷ ὄποιῳ οἱ ἴδιοι εὐρίσκοντο, προσήρχοντο εἰς τὴν πραγματικὴν διάσωσιν αὐτοῦ βοηθοῦντες ἀλλήλους ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸν δυστυχῆ σύντροφον καθ' ὅλον τὸν χρόνον οὗτοι κινούμενοι περίξ τοῦ ἀγγείου, ἐξεδήλουν ἰσχυρὰν συγκίνησιν.

Ἐπί τινος φορᾶς ἐπανελάβομεν τὸ πείραμα καὶ πάντοτε παρετηρήσαμεν τὸ αὐτό.

Μίαν φορὰν ἐπέσειν εἰς τὸ ὕδωρ μία μύια. Περιπλανῆται τινὲς προσέτρεξαν εἰς τὸ ἀγγεῖον, ἀλλ' ἀμέσως ἀφῆκον αὐτὴν ζητοῦντες νὰ διασώσωσι τὴν ζωὴν των ἐκ τῆς ἐφόδου τῆς σάυρας· οὗτοι, ὡς φαίνεται, δὲν ἤθελον νὰ θυσιάσωσι τὴν ἰδίαν των ζωὴν χάριν τῆς διασώσεως ζένου αὐτοῖς ἐντόμου.»

Δὲν εἶναι πράγματι θαυμαστὸν τὸ, ὅτι ζωὰ ἰσάμενα ἐπὶ τόσον κατωτάτης βαθμίδος τῆς ὀργανικῆς κλίμακος ἔχουσι τὴν πρὸς τὸ σκέπτεσθαι ἰκανότητα;

Ἄλλὰ μήπως δὲν εἶναι γνωστὰ ἄλλα πειστικώτερα γεγονότα ἐκ τοῦ βίου τῶν λοιπῶν ἐντόμων; Ἄς λάβωμεν παραδείγματος χάριν τοὺς μύρμηκας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ μύρμηκες μίᾳ καὶ τῆς αὐτῆς μυρμηκίας βοηθοῦσιν ἀλλήλους ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ὅτι οἱ μύρμηκες—θερισταὶ σπεύρουσι περίξ τῶν κατοικιῶν φυτῶν, θερίζουσι τοὺς καρπούς αὐτῶν καὶ συναθροίζουσι τοὺς κόκκους ἐν ταῖς ἀποθήκαις των. Παρατηρήθη ὅτι οἱ πορροὶ μύρμηκες σκληρῶς μάχονται πρὸς τοὺς μέλανας μύρμηκας, ὅτι οἱ μύρμηκες μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἐπιμελοῦνται τὰς φυτοφθείρας ὡς τὰ οἰκιακά των κτήνη ἀκατασκευάζουσι δι' αὐτὰς κατοικίας, ἐπιθέτουσιν αὐτὰς ἐπὶ τῶν φυτῶν, προφυλάττουσιν αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἄλλ' αἱ μέλισσαι! Πόσον ἐπιμελῶς αὐταὶ συναθροίζουσι τὸ μέλι ὅπως δι' αὐτοῦ θρέψωσι τὰ νεογνά καὶ ποιήσωσι προμηθείας διὰ τὸν χειμῶνα· ὅποιον σεβασμὸν αὐταὶ αἰσθάνονται πρὸς τὴν βσιλίαν—ἦτις μόνη ἐκ πασῶν τῶν μελισσῶν δὲν ἐργάζεται!

Δὲν ἀποδεικνύουσι ταῦτα καὶ ἑκατοντάδες ἄλλαι παρομοίαι γεγονότων ὅτι τὰ ζωὰ τὰ εὐρισκόμενα ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι τῆς ἀναπτύξεως, εἶναι προικισμένα διὰ νοῦ;

Πολλάκις ἐκφράζεται ἡ γνώμη ὅτι τὰ ζωὰ δὲν δύνανται νὰ σκέπτονται καὶ νὰ αἰσθάνονται. Ἐνίοτε λέγουσι, μάλιστα, ὅτι ὁ κύων ἐνεργεῖ μόνον ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἐνστικτοῦ. Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. Συνήθως δὲ λέγουσιν ὅτι τὰ ἀνώτατα ζωὰ εἶναι προικισμένα διὰ νοῦ.

Ἄλλ' ἂν ἀναγνωρίζωμεν τὴν ὑπαίξιν τῆς σκέψεως παρά τισι ζωοῖς, διατί νὰ ἀρνηθῶμεν αὐτὴν παρά τοῖς λοιποῖς; Οὐχὶ διότι τὰ λοιπὰ

ζωὰ ἔχουσι κατώτερον ὀργανισμόν; Ἡ αἰσθητικότης παρά τοῖς κατωτάτοις ζωοῖς ἀναμφιβόλως εἶναι ἀμβλυτέρα ἢ παρά τοῖς ἀνωτάτοις, ἐν τούτοις αὐτὴ ὑπάρχει. Οἱ ὄπαδοι τῶν «τυφλῶν ἐνστικτῶν» δὲν ἀναγνωρίζουσι παρά τοῖς ζωοῖς αἰσθήματα, σκέψεις καὶ ἀπαντὰ ἐξηγοῦσι διὰ τοῦ περιβοήτου ἐνστικτοῦ. Οὗτοι ἰσχυρίζονται ὅτι πάντα τὰ αἰσθήματα τῶν ζῶων εἶναι ἐνστικτα: ὑπάρχει ἐνστικτον αὐτοσυντηρήσεως, μητρικῆς στοργῆς κτλ. Δὲν σκοποῦμεν ἐνταῦθα τὴν ἀνασκευὴν τῶν ἀρχαίων τούτων γνωμῶν. Πρακτικώμεν μόνον ὅτι καθ' ἡμᾶς ἡ λέξις «ἐνστικτον» οὐδὲν πράγματι ἐξηγεῖ. Φρονοῦμεν ὅτι, ἀντὶ τὰ ἀκατάληπτα ἐν τῷ ψυχικῷ βίῳ τῶν ζῶων νὰ δηλώμεν διὰ τῆς αἰνιγματώδους λέξεως: «ἐνστικτον» ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν παρά τοῖς ζωοῖς τὴν ὑπαίξιν (καὶ τοι ἐν μικρῷ βαθμῷ) τῶν ἰδιοτήτων τοῦ σκέπτεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι διὰ τῶν ὁποίων ἐπροικίσθημεν καὶ ἡμεῖς. Δὲν εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι τὰ ζωὰ δύνανται νὰ σκέπτονται καὶ νὰ αἰσθάνονται καὶ νὰ ἐξίξωμεν ἐκ τῆς χρήσεως τῆς λέξεως «ἐνστικτον» ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπανεπαύοντο οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι;



### Ἡ ΧΕΛΩΝΗ

Ἡ χελώνη, ἀναμφιβόλως, κατατάσσεται εἰς τὰ ἐξαφανιζόμενα ζωὰ. Ὡς αἱ πτερωτὰ σαύραι, τὰ ὀδοντωτὰ πτηνὰ, οἱ μάκροντες καὶ οἱ λοιποὶ γίγαντες τοῦ προκατακλυσμιαίου κόσμου, αὐτὴ δὲν θὰ βραδύνη τοῦ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ νὰ γίνῃ ἀντικείμενον τῆς ἱστορίας. Μεταξὺ τῶν συγχρόνων ζῶων ἡ δυσκίνητος καὶ ἀβοήθητος μορφή τῆς χελώνης παράγει τὴν ἐντύπωσιν ἀναχρονισμοῦ τινος καὶ ὑπεθυμίζει τὸ ὅτι ἡ φύσις ἐσφαλε διατηρήσασα ἐν τῇ ζωῇ τὸ παράξενον τοῦτο καὶ προκατακλυσμαῖον ὄν. Ἐν τούτοις, ἡ χελώνη οὐχὶ ἐπὶ πολὺ ἐπέζησε τοὺς συγχρόνους τῆς μετ' ἀκριθείας δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ γένος τῶν χελωνῶν σμικρύνεται οὕτω, ὅστε τὰ μεγαλειότερα εἶδη αὐτῶν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ἐξαφνίζονται. Ἐν τῇ τρίτῃ γεωλογικῇ ἐποχῇ τὰ ἔλη καὶ αἱ θάλασσαὶ ἐβρῦθον χελωνῶν ἔχουσῶν μῆκος τριῶν ὀργυιῶν, τῶν ὁποίων οἱ κολοσσισαῖοι σκελετοὶ καὶ θώρακες διατηρήθησαν κατὰ πλήθη ἐν τοῖς στρώμασι τῶν κάτω Ἰμαλαίων. Δυσκόλως δύναται τις νὰ συλλάβῃ ὡς ἐγυστα ἔννοιαν περὶ τοῦ τοιούτου γίγαντος τόσον περισσώτερον, καθ' ὅσον οἱ τὴν σήμερον ζῶντες ἀντιπρόσωποι ταύτης τῆς οἰκογενείας φαίνονται νάνοι συγκρινόμενοι πρὸς τὸν ἐκλείψαντα συνάδελφόν των. Ἐν τούτοις καὶ μεθ' ὅλην τὴν συγκριτικῶς

σμικρότητα τῶν σημερινῶν γιγαντιαίων χελωνῶν, αὐταὶ ἐκπλήττουσιν ἡμᾶς διὰ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς φαινομενικῆς των δυσμορφίας.

Ἄλλ' ἡ φύσις ὡς ἀποτροπιαζομένη ταῦτα τὰ τέρατα δραστηρίως σπεύδει νὰ ἐξαφανίσῃ αὐτὰ βοηθουμένη καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ἀναμφιβόλως εἶνε, ὅτι μετὰ τινα ἔτη, ἐκ τῆς οὕτω καλουμένης ἐλεφαντίνης χελώνης (testudo elephantina) θὰ ἀπομείνῃ μία μόνον ἀνάμνησις καὶ θὰ διασωθῶσι σειραὶ τινες περὶ αὐτῆς ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς φυσικῆς ἱστορίας.

Ἀρχομένου τοῦ παρόντος αἰῶνος αἱ γιγαντιαῖαι χερσαῖαι χελῶναι εὐρίσκοντο κατὰ μεγὰλα πλήθη ἐν ἅπασιν τοῖς ἀρχιπελάγοις τῆς νοτιο-ανατολικῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐπὶ τῶν Γαλαπαγοσειῶν νήσων τῶν ἐξερευνηθειῶν ὑπὸ τοῦ Δαρβίνου κατὰ τὴν τρίτην δεκαετηρίδα τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος (α). Ὁ μέγας οὗτος φυσιοδίφης περιερχόμενος συχνάκις τὰς νήσους πανταχοῦ ἀπῆντα ἀνοιχθεῖσας λείας ἀτραπούς φερούσας ἐκ τῆς ἀκτῆς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἰς τὰς πηγὰς τοῦ γλυκεροῦ ὕδατος. Αἱ ἀτραποὶ ἠνοίχθησαν ὑπὸ τῶν ἀγελῶν τῶν χελωνῶν αἰτινες ἀκολουθοῦσαι αὐτὰς μετέβαινον ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὰς πηγὰς καὶ τ' ἀνάπαλιν. Αἱ χελῶναι αὐταὶ εἶχον μῆκος δύο πήχεων καὶ ἦσαν τόσον βαρεῖαι ὥστε ὅπως συλληφθῆ καὶ κομισθῆ μία χελώνη ἀπητούντο 6—8 ἄνδρες. Ἡ τοιαύτη χελώνη ἔδιδεν 92 περίπου χιλιόγραμ. καθαροῦ κρέατος, πολλάκις δὲ εὐρίσκοντο καὶ χελῶναι δίδουσαι 165—170 χιλιόγραμ. κρέατος. Τὴν σήμερον εἰς μάτην θὰ ζητῆτε τοὺς ἀπογόνους τούτων τῶν γιγαντιῶν. Οὗτοι πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐξοντώθησαν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἀκορέστου ἀνθρώπου καὶ ἐκ τῶν γαλαπαγοσειῶν χελωνῶν διεσώθησαν μόνον οἱ σκελετοὶ καὶ τὸ ραχικὸν καὶ κοιλιακὸν ὄστροκον ἐν τοῖς γεωλογικοῖς μουσείοις τῆς Εὐρώπης καὶ ἄλλων πεπολιτισμένων χωρῶν.

Ἄν ρίψητε ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς θὰ παρατηρήσητε περίξ τῆς Μαδαγασκάρης ὀλόκληρον σμῆνος μεγάλων καὶ μικρῶν νήσων (Μασκαρέν, Ἀμυράντ, Σεσέλ, Κομόρ κλπ.) Οἱ περιηγηταὶ τοῦ 17 καὶ 18 αἰῶνος ἐκάλουν ταύτας πατρίδα τῶν γιγαντιαίων χελωνῶν. Τὸ λαμπρὸν κλίμα, ἡ ἀφθονία τῆς φυτικῆς τροφῆς, ἐπὶ τέλους ἡ ἀπομόνωσις τῶν νήσων— συντελεῖ εἰς τὸν ἐκτακτὸν πολλαπλασιασμόν τούτων τῶν ζῶων. Ἄλλὰ τὸ νο-

(α) Αἱ νῆσοι Γαλαπάγοι εὐρίσκονται ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν ἐν ἀποστάσει 500—600 μιλίων ἀπὸ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς νοτίας Ἀμερικῆς αὐταὶ εἶνε ἄξιοσημείωτοι ἐπὶ τοῖς περιέργοις ζωοῖς καὶ τῇ σημαντικῇ χλωρίδι των.

στιμώτατον κρέας καὶ ἡ περιφθόμος ἐκ χελώνης σοῦπα εἶρον πολλοὺς ὄπαδους μεταξὺ τῶν Νέγγρων καὶ τῶν λευκῶν κατοικῶν τῆς Μοζαμβίκης, τῆς Κεϊλάνης καὶ τῆς Ἰνδίας. Οἱ ἐπιχειρηματῖαι ἐσπευδον ἀντὶ γενναίας ἀμοιβῆς νὰ ἱκανοποιῶσι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν γαστρονόμων καὶ ἀπεκόμιζον κατὰ χιλιάδας τὰ δυσκίνητα ταῦτα ζωὰ. Εἰς περιηγητῆς ἀναφέρει ὅτι ὀλίγοι μόνον θηρευταὶ ἠδύναντο ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος νὰ συλλάβωσι διακοσίας ἕως τριακοσίας χελώνας. Οὗτοι ἐν τινι τόπῳ τῆς παραλίας κατεσκευάζον ἀποθήκην ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔθετον τὰς χελώνας ἀναμένοντες τὴν ἀφίξιν τῶν ἐμπόρων.

Ἄλλ' οὐχὶ ἐπὶ πολὺ ἐξηκολούθησεν ἡ καταστροφή τῶν χελωνῶν Ἥδη ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ γιγαντιαία χερσαία χελώνη μὴ γνωρίζουσα ἄλλον ἐχθρὸν ἢ τὸν ἀνθρώπον κατέστη λίαν σπανία, πρὸ 25 ἕως 30 ἐτῶν ἐν τοῖς γεωλογικοῖς κήποις καὶ θηριοτροφείοις τῆς Εὐρώπης ἠδύνατό τις νὰ ἀπαντήσῃ τὴν δύομορφον μορφήν τῆς γιγαντιαίας χελώνης ἀλλὰ τὴν σήμερον δύο τελευταῖαι χελῶναι ἐπιζῶσιν ἐν τῇ νήσῳ τοῦ ἀγίου Μαυρικίου ἐπιμελῶς φρουροῦμεναι ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀποίκων. Γεννάται τὸ ζήτημα διατί ἐξηφανίσθη ἡ γιγαντιαία χελώνη; Ἀράγε διότι αὐτὴ δὲν εἶχε τὰ μέσα ὅπως ὑποστῆ τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα καὶ ἀπεκρούσθη ὑπὸ τῶν λοιπῶν ζῶων ἢ τὴν ἐξόντωσιν τῆς ὀφείλει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀμείλικτον ἀπληστίαν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ ὁποίου οὐδὲν ζῶον δύναται νὰ ἐξέλθῃ νικηφόρον;

Ὅπως διευκρινίσωμεν τοῦτο τὸ ζήτημα ἄς ρίψωμεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τῶν συνειθιῶν τῆς χελώνης.

Δυσκόλως θὰ εὐρεθῆ ἄλλο ζῶον, οὕτω παράξενον, δυσκίνητον καὶ συγχρόνως ἀξιολύπητον καὶ ἀβοήθητον ὡς ἡ χελώνη. Τὸ ἰσχυρῶς περιφραγμένον διὰ τοῦ θώρακος σῶμά της, οἱ ἀμορφοὶ πόδες της, ἡ μικρὰ κεφαλὴ της ἐπικαθημένη ἐπὶ τοῦ παχέος τραχήλου καὶ ἡ οὐρά της μετὰ τῶν βραδείων κινήσεων ἀκουσίως ἐξεγείρουσι τὸ μειδίωμα τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν πρώτην ὄψιν τῆς ζωντανῆς χελώνης λίαν βραδέως κινουμένης ἐκ τινος τόπου ἐπὶ τῆς εἰς τὸ δάσος ὁδοῦ ἢ ἐν τῷ terrarium τοῦ γεωλογικοῦ κήπου. Ἡ χελώνη ἀναμφιβόλως ἀνήκει εἰς τὰ ὀκνηρότατα, δύσκαμπτα καὶ ἀβοήθητα ὄντα τῆς φύσεως, τοῦτο δὲ καταφαίνεται ὅταν ἀναστρέψῃ τις τὴν χελώνην ἐπὶ τῆς ραχέως της. Τότε τὰ δυσκίνητα ἄκρα τελείως ἀρνούντα νὰ βοηθήσωσιν εἰς τὸ δῆσπηνον ζῶον, τὸ ὅποιον ἀναγκάζεται ἐνίοτε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας νὰ ἐργάζεται διὰ τῆς οὐρᾶς καὶ τῆς κεφαλῆς ὅπως σταθῆ πάλιν ἐπὶ τῶν ποδῶν του. Ἄλλὰ κατορθώνει τοῦτο; Ἡ χερσαία χελώνη εἶνε εἰς κατάστασιν ἀκόμην νὰ ἐκ-

τελέση τούτον τὸν ἄθλιον, ἀλλὰ εἰς πάσας τὰς θαλασσίας χελώνας οὗτος εἶνε ἀπρόσιτος· οὐδεμία θαλασσία χελώνη εἶνε εἰς κτᾶστασιν νὰ στραφῆ καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν τῆς ἀνδιὰ τινὰ αἰτίαν ἀναστραφῆ ἔτι τῆς ράχως τῆς.

Οἱ θηρευταὶ τῶν θαλασσιῶν χελωνῶν γινώσκοντες τοῦτο ἀναμένουσιν ἕως οὗτου αὐτὰ ἀπομακρυνθῶσι κατὰ πολὺ τῆς παραλίας καὶ μετὰ κραυγῶν καὶ κρότου ἐφορμῶσι ἐπ' αὐτῶν καὶ πρὶν ἢ αὐταὶ κατορθώσῃσι νὰ φθάσῃσι εἰς τὴν παραλίαν εὐρίσκονται κείμεναι ἀκουσίως ἐπὶ τῶν ράχων· ἐν τοιαύτῃ θέσει αὐταὶ διαμένουσιν ἐνίοτε ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἕως οὗ οἱ θηρευταὶ εὖρωσιν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιστρέψωσι πρὸς ἄγραν τῶν ἀπροστατευτῶν θυμάτων τῶν.

Ἄλλ' ἀν τὸ περικαλύπτον ὄλον τὸ σῶμα τῆς χελώνης δετρακὸν ἐπιφέρει αὐτῇ τόσα κακὰ, κωλύον τὰς κινήσεις αὐτῆς, χάρις πάλιν εἰς αὐτὸ ἡ χελώνη διατελεῖ ἕσασι ἄτρωτος καὶ σχεδὸν δὲν γνωρίζει ἔχθρον. Ὁ γιαιγουάρος ἀνδρὸν ἀπατάμαι εἶνε ὁ μόνος ἄρπαξ ὅστις κατορθεῖ νὰ τρώγῃ τὸ νόστιμον κρέας αὐτῆς. Οὗτος συλλαβὼν τὴν χελώνην στρέφει αὐτὴν κατὰ πλευρὸν, εἰσάγει ὑπὸ τὸ δετρακὸν τοὺς γαμψοὺς ἀνυχᾶς του καὶ ἀφαιρεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ κρέας αὐτῆς. Σημειώτεον ὅτι ὁ γιαιγουάρος θηρεύων τὰς χελώνας ἐκδηλοῖ ἔκτακτον ἀγχινοῖαν καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον οὐχὶ ὑποδεέστερον τοῦ ἀνθρώπου γινώσκει τὸ πρῶτον μέρος αὐτῶν· οὗτος παραμονεύει τὰς χελώνας ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἐξερχομένης ὅπως ὠτοκῆσωσιν, ἐπιπίπτει αἰφνιδίως κατ' αὐτῶν καὶ δὲν ἀρχίζει τὸ δεῖπνόν του πρὶν ἢ ἀναστρέψῃ δεκάδας τινὰς ἐξ αὐτῶν. Δὲν εἶνε περιέργον τὸ, ὅτι ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ ζῶον ἐπωφελοῦνται τοὺς αὐτοὺς τρόπους τῆς θήρας....

Οἱ Ἰνδοὶ διηγούνται, ὅτι ἐν ταῖς πλείστασι περιστάσεσιν ὁ γιαιγουάρος συλλαμβάνει τόσας χελώνας, ὥστε δὲν εἶνε εἰς κτᾶστασιν νὰ τὰς φάγῃ. Οὗτος ὅμως ὀλίγον θέλει νὰ εἰξεύρῃ διὰ τὴν προξενουμένην βλάβην καὶ τελειώσας τὸ δεῖπνόν του ἡσύχως ἀπέρχεται ἀφήσας δωδεκάδα χελωνῶν ἀνεστραμμένων ἐπὶ τῆς ράχως. Ἐν τοιαύτῃ θέσει ἡ χελώνη δύναται νὰ διαμένη ἐπὶ ὀλοκλήρους ἐβδομάδας ἀκόμη δὲ καὶ μῆνας ἀνευ τροφῆς καὶ ποτοῦ. Ἐν γένει δὲ δυσχερὲς εἶνε νὰ εὕρῃ τις ἄλλο ζῶον, τὸ ὅποιον νὰ δύναται νὰ ἀνταγωνισθῆ πρὸς τὴν χελώνην ἐπὶ τῇ ὑπομονητικότητι, ζωτικότητι καὶ λιτότητι. Ἄνευ τροφῆς ἡ χελώνη δύναται νὰ διαμένη ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ἐν τῷ παρισινῷ ζωολογικῷ κήπῳ ἐξῆσε μία χελώνη τῶν τεματίων ἐπὶ ἕξ ἔτη χωρὶς νὰ λάβῃ τροφήν τινα! Τὰ τραύματα καὶ τὰς ἀποκοπὰς τῶν μελῶν τὰς θανάσιμους διὰ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἡ χελώνη ὑφίσταται μετὰ ἡσύχιας καὶ ἀδιαφορίας,

Αὕτη δύναται νὰ ζῆσῃ ἐπὶ δύο ἐβδομάδας στερηθεῖσα τῆς κεφαλῆς, ἢ δὲ ἀποκοπεῖσα τοῦ σώματος κεφαλὴ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν προσπαθεῖ νὰ δῆξῃ τὸν ἐχθρὸν τῆς.

Μίαν φοράν ἀπὸ τῆς χελώνης ἀφήρεσαν τὸν ἐγέφαλον—τί δὲ ἀπέγεινεν; Αὕτη ἐκινεῖτο καὶ ὡς φαίνεται ἐξακολουθεῖ ζῶσα ὡς πρότερον ἐπὶ ἕξ μῆνας.

Ταυταῦτα ἀδιαφορία πρὸς τὰς φυσικὰς ἀλλαγὰς καὶ πρὸς παντοειδῆ τραύματα εἶνε τῆ ἀληθεία ἀξιοσημείωτος· ἐν τούτοις καὶ παρὰ τῇ χελώνῃ ὑπάρχει ἔχθρος κατὰ τοῦ ὅποιου αὕτη δὲν εἶνε εἰς κτᾶστασιν νὰ ἀντεπεξέλθῃ, οὗτος δὲ ὁ ἐχθρὸς εἶνε τὸ ψύχος. Μόλις ἡ θερμοκρασία κατέλθει ὀλίγον κάτω τοῦ μηδενικοῦ ἡ χελώνη καθίσταται ἀκίνητος, περιπίπτει εἰς χειμερινὴν λιθαργίαν καὶ ἀποθνήσκει.

Σημειώτεον ὅτι ἡ χελώνη εἶνε μακρόβιος, ζῆ ἑκατὸν καὶ περισσότερα ἔτη, ἀλλ' ἐν τῇ δουλείᾳ ἀποθνήσκει ταχέως μὴ δυναμένη νὰ συνειθίσῃ εἰς τὸν βερὺν χειμῶνα.

Ὁ θέλων νὰ μάθῃ τὸν βίον τῶν χελωνῶν ὀφείλει νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὸ βασίλειον τοῦτο τῶν χελωνῶν, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον τὰ δάση, τὰ τέλματα, οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι βροῖουσι διαφόρων εἰδῶν χελωνῶν καὶ ὅπου μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ χελώνη καὶ τὰ ὠά τῆς ἀπετέλουν ἐν κύριον ἄρθρον ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῶν Ἰνδικῶν φυλῶν.

Ἡ χελώνη λίκτει ἑκατὸν περίπου ὠά ἐπιμελῶς κρύπτων αὐτὰ ἐν τῇ ἄμμῳ· εἰς τοῦτο μόνον περιορίζονται αἱ φροντίδες τῆς μητρὸς περὶ τῆς μελλούσης γενεᾶς· ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ὠτοκίας τὸ ὠὸν ἐπαφίεται εἰς ἑαυτὸ καὶ εἰς τρεῖς φλογεράς ἀκτίνιας τοῦ ἡλίου τῶν νοτίων χωρῶν

Διὰ τὴν ὠτοκίαν αἱ χελῶναι συναθροίζονται κατὰ μεγάλας ἀγέλας, πρὸς δὲ τούτοις ἐκάστη προσπαθεῖ νὰ καταθέσῃ τὰ ὠά τῆς ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον εἰς τὰ ὠά τῆς γείτονος τῆς. Ἐνεκα τοῦ τοιοῦτου τρόπου τῆς ὠτοκίας τῶν χελωνῶν ἐπὶ τῶν ἄμμωδῶν ὀχθῶν τοῦ Ὀριόκου σχηματίζονται ὀλόκληρα πλέθρα ὠοφόρου γῆς, οἱ δὲ παρόχθιοι κάτοικοι μετροῦσι τὴν γῆν ταύτην κατὰ τετραγωνικὰς ὀργυρίας, τὴν δὲ συγχομιδὴν τῶν ὠῶν καλοῦσι θερισμὸν τῶν ὠῶν. Ἐκ τῶν ὠῶν παρασκευάζεται ἑξαιρετὸν βούτυρον καὶ αὐτὰ τὰ ὠά εὐρίσκουσιν οὐκ ὀλίγους καταναλωτὰς μετὰ τῶν μαύρων καὶ λευκῶν κατοίκων τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ χελώνη τῆς Ἀμερικῆς παρέχει ἑξαιρετὸν ὕλικόν πρὸς κατασκευὴν κτενῶν ταμδιακῶν καὶ ἄλλων μικρῶν ἀντικειμένων. Τὸ δετρακὸν τῆς χελώνης θερμανθὲν εἶνε ἐλαστικόν· τοῦτο εὐκόλως κάμπτεται, εὐκόλως κολλᾶται καὶ εἶνε διὰ τινὰ ἐργόχειρα ἀπαραίτητος ἀναγκαῖον,

Ἀκόμη καὶ τὰ μικρότατα τεμάχια τοῦ δετρακίου δὲν ἀπορρίπτονται, ταῦτα θερμαινόμενα, πιεζόμενα σχηματίζουσιν ὀμοιομορφους πλάκας.

Εἶνε περιέργος ὁ τρόπος τὸν ὁποῖον οἱ Ἰάπωνες μεταχειρίζονται πρὸς ἀφαιρέσιν ἀπὸ τῆς χελώνης τοῦ πολιτίμου αὐτῆς δετρακίου. Οὗτοι θέτουσι τὴν ζωντανὴν χελώνην εἰς βράζον ὕδατος καὶ κρατοῦσιν αὐτὴν ἐν τούτῳ ἕως οὗ πᾶσα τὸ δετρακὸν μετὰ ταῦτα ἐξάγουσιν αὐτὴν καὶ τὴν ἀφήνουσιν ἐλευθέραν καὶ — φαντασθῆτε— μετὰ τινὰς ἡμέρας αὕτη ἐπ' ἀνέχεται εἰς ἑαυτὴν καὶ ἀρχίζει νὰ κινήται.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ ρηθέντα βλέπομεν ὅτι ὁ ταχύς πολλαπλασιασμὸς, ἡ μακροβιότης καὶ ἡ ἔκτακτος ὑπομονὴ καὶ καρτερία ἐπὶ τέλους δὲ ἡ ἐλλειψὶς τῶν ἐχθρῶν ὄφειλον νὰ συνδράμωσιν εἰς τὸν ἐπιτυχῆ πολλαπλασιασμὸν τῆς χελώνης. Ἄν δὲ αὕτη παρ' ὅλας τὰς ὑπεροχὰς τοῦ ὄργανισμοῦ τῆς ἐξαφανίζεται καὶ ἐξαντλεῖται, τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἀνθρώπον. Τὰ μεγαλείτερα εἶδη βεβαίως ἐπὶ μᾶλλον προσελκύουν τὸν ἀνθρώπον καὶ ἕνεκα τούτου ταχύτερον ἀποθνήσκουσιν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς μικρὰς τῶν τεματίων χελώνας, αἰτίνας ἔχουσι διάμετρον δακτύλων τινῶν μόνον, αὐταὶ ἀναμφιδόλως ἐπὶ πολὺν ἀκόμη χρόνον θὰ ἐνδαιτύωνται ἐν τοῖς τέλμασι καὶ τοῖς δάσεσιν ἡμῶν. Αὐταὶ δὲν ἐλκύουσι τὸν ἀνθρώπον διὰ τοῦ κρέατος ἢ τῶν δετρακίων τῶν καὶ τοῦτο ἐπὶ πολὺν χρόνον θὰ ἀναβάλλῃ τὴν παράκαιρον ἐξαφάνισιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς.

## ΟΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΒΑΘΕΣΙ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

Οἱ δῶται ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνθρώπων τῶν κατεχόντων ἔκτακτον ἐνίοτε πείραν. Τὰ βᾶθη τῶν θαλασσῶν ἀνοίγουσι πρὸ ἡμῶν τὰ μυστήριά των καὶ ἐξελεύσονται πρὸ ἡμῶν εἰκόνας, αἰτίνας οὐδέποτε εἶνε προσίται εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς ζῶντας ἀνθρώπους. Ἐν ταῖς νηδύσι τῆς θαλάσσης, βεβαίως, οὐδέποτε ἐβυθίσθη ζῶν ἀνθρώπος, ἀλλ' ἐκεῖ εὐρίσκονται πολλοὶ τυχόντες· ὑγρὸν τάφον.

Μετὰ τῶν δυντῶν ἀπαντᾷ περιέργος δοξασία περὶ τοῦ ὑφ' ὕδατος κόσμου· τὰ ὕδατα ἰσχυρίζονται οὗτοι, διαμένουσιν ἐκεῖ ἐν τελείᾳ ἡρεμίᾳ, δὲν περιέχουσι ζῶντα ὄργανισμὸν καὶ ἔχουσι τὴν ιδιότητά νὰ διατηρῶσιν ἐν τῇ πρώτῃ μορφῇ ἅπαντὰ τὰ περιπίπτοντα ἐκεῖ ἀντικείμενα καὶ σώματα. Ἐνεκα τούτου ἅπαντὰ τὰ σώματα τῶν ἀποθανόντων τῶν ἐνταφισθέντων κατὰ τὰς συνήθειας τὰς παραδεκτὰς κατὰ τῶν πλοῦν ἐπὶ ἀνοικτῶν θαλασσῶν τ. ἔ. ἔρριμμένα ἐντὸς ἰστίου μετὰ βάρους ἐπὶ τῶν

ποδῶν καὶ ἐρριμμένα εἰς τὴν θάλασσαν, — εὐρίσκονται ἰστάμενα ἐν τῷ πυθμένι αὐτῆς καὶ διαμένουσιν ἐν τῇ αὐτῇ μορφῇ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἦσαν ἀφήνοντα τὸν ἐφ' ὕδατος κόσμον. Ἡ δοξασία αὕτη ἐν τούτοις δὲν εἶνε ἀληθῆς τελείως. Ἦμεῖς ὅμως ἐνταῦθα δὲν πρόκειται νὰ ποιήσωμεν λόγον ἰδικιτέρως περὶ τῶν φρικαλεοτήτων τοῦ θαλασσοῦ βᾶθους, ἀλλὰ περὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων, τὰ ὅποια ἀφήρασε παρὰ τῶν ἀνθρώπων ὁ ἀδηράγος ὠκεανὸς κρύψας αὐτὰ ἐν τῇ σκοτεινοτάτῃ νηδύϊ του.

Βεβαίως πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν δύνανται νὰ συλλάβωσιν ἔννοιαν περὶ τοῦ ἀμυθίτου ποσοῦ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐν νομισμασὶ καὶ τεμαχίσι τὸ ὅποιον κατ' ἔτος διὰ τοῦ ὠκεανοῦ κομίζεται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἀλλαχοῦ. Τὸ πλείστον μέρος αὐτοῦ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Κατὰ τὰς στατιστικὰς τοῦ ἐπιμελητηρίου τοῦ διὰ θαλάσσης ἐμπορίου μόνον ἐντὸς ἕξ ἡμερῶν τοῦ Μαΐου παρελθόντος ἔτους ἐκόμισαν ἐκ τοῦ πλουτίμου μετάλλου, τὸ ἀτμόπλοιο «Μπακάρα» ἐκ Χίνης ἀποπλεύσαν διὰ τὸ Πιλούθ — 42,500 λίρας στερλίνας· τὸ ἀτμόπλοιο «Κχεδνη» ἀπέπλευσεν εἰς Ἰνδίαν μετὰ 84,588 λίρων στερλινῶν ὡς καὶ τὸ «Πεταβούρ» μετὰ 65,000 λίρ. στερλ. τὸ «Πεκίον» μετὰ 52,012 λίρ. στερλ. τὸ «Σιλέε» ἐκ Βομβάης μετὰ 16,110 λίρ. στερλ. τὸ ἀτμόπλοιο «Γαλικία» ἐκ Βηλπαρῆζο μετὰ 90,000 λίρ. στερλ. τὸ ἀτμόπλοιο «Ἰθέρη» ἐξ Αὐστραλίας μετὰ 58,000 λίρ. στερλ. τὸ ἀτμόπλοιο «Ἐλβα» ἐκ Λαπλάτης μετὰ 93,379 λίρ. στερλ. τὸ ἀτμόπλοιο «Κέιζερ-νχίνδ» μετὰ 64,000 λίρ. στερλ. τὸ «Ἐαρτόλι» ἐκ Μελβούργου μετὰ 50,000 λίρ. στερλ. τὸ «Ἡρανέες» ἐκ τῆς Νέας Ζηλανθίας μετὰ 10,000 λίρ. στερλ. καὶ οὕτω καθ' ἕξῃ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθ' ἑαστὸν μῆνα. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὸ ποσὸν τὸ ἀποτελούμενον ἐκ πασῶν τούτων τῶν χρηματικῶν μεταφορῶν ἐν διαστήματι ἐνὸς ἔτους. Ἐκ πάντων τούτων τῶν θησαυρῶν ὁ ὠκεανὸς λαμβάνει τὸν φόρον του. Πρότερον οὐδεὶς ἐσκέπτετο νὰ ἀρπάσῃ παρὰ τοῦ ὠκεανοῦ τὸ ὑπ' αὐτοῦ καταποθὲν ἀλλὰ κατὰ τὴν σημερινὴν τελειοποίησιν τῶν δυτικῶν μηχανῶν, οἱ ἀνθρώποι δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὴν ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης ἐξαγωγήν τοῦ ἀπολεσθέντος κατὰ τὰ ναυάγια τῶν νεωτέρων χρόνων, ἀλλὰ προσπαθοῦσι νὰ προσδιορίσωσι τὸν τόπον τῶν ναυαγίων κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ ἀποστέλλουσι τοὺς δῦτας ὅπως ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης ἐξαγάγωσι τὰ ἐν αὐτῇ ἐναπολειφθέν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸ τινος χρόνου ἰδρύθη εταιρία σκοπούσα τὴν ἐξαγωγήν ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης τῶν θησαυρῶν τῶν πεσόντων μετὰ τῶν ναυαγησάντων πολεμικῶν πλοίων

«L' Orient») και «Maza Mundo. Το πρώτον ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα ὑπὸ τοῦ Νήλσον κατὰ τὴν παρά τὸν Νείλον ναυμαχίαν, τὸ δὲ τελευταῖον κατεβυθίσθη κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐν τῷ ὄρω Ἀμπουκέρ. Το «L' Orient») ἐκόμιζεν 600,000 λίρ. στερλ. εἰς χρυσόν. Αἱ δυτικάι μηχαναὶ ἐτέθησαν εἰς πλήρη ἐνέργειαν. (Ὡδύται ἐργαζόμενοι ἐν τῷ πυθμίνι τῆς θαλάσσης προσέκρουσαν κατὰ μεγάλου ξιφίου μεγάλων διαστάσεων. Ἐν τούτοις οὗτοι κατώρθωσαν νὰ φονεύσωσι τὸν ἰχθὺν καὶ εὐρον ἐν τῇ κοιλίᾳ του δύο ξύλινα κιβωτίδια πλήρη ἀδαμάντων τὰ ὅποια, βεβαίως, ἀπετέλουν μέρος ἐκ τῶν θησαυρῶν τοῦ ναυαγήσαντος πλοίου.

Ἡ πρῆμη τοῦ πλοίου δὲν εἶχε διασκορπισθῆ ὑπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἐπ' αὐτῆς εὐρον ξίφη τῶν ἀξιοματικῶν καὶ ἄλλα διάφορα ρελλεία. Τὰ ἀρχαῖα τηλεβόλα ἐπίσης ἐξήχθησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, καὶ ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ἄρσεως πέντε τοῦ ὑπάρχοντος ἐντὸς τοῦ πλοίου. Τῷ 1799 παρά τὰς ἀκτὰς τῆς Ὀλλανδίας κατεποντίσθη τὸ ἀγγλικὸν πλοῖον «Λιτνὲς» ἀπεργόμενον εἰς Τσουλ καὶ κομίζον μέγα ποσὸν χρημάτων ἀμέσως μετὰ τὸ ναυάγιον οἱ δύται ἐπελήφθησαν τοῦ ἔργου τῶν καὶ κατώρθωσαν ἐν διαστήματι 18 μηνῶν νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ τοῦ ὕδατος 80,000 λίρ. στερλ. μεθ' ὃ τὸ πλοῖον λίαν ταχέως κατέπεσεν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης. Τῷ 1814 αἱ ἐργασίαι ἐπανελήφθησαν καὶ ἐξηκολούθησαν μέχρι τοῦ 1821 ἀλλὰ δὲν ἐστέθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, ἐξαχθέντων μόνον ὀλίγων ἀργυρῶν νομισμάτων ἀπὸ τοῦ 1822 μέχρι τοῦ 1857 ἐπανελάβον τὰ ἐργασίας ἀλλ' ἐκέρδισαν τὰ ἀκόλουθα πολύτιμα εὐρήματα μόνον μετὰ 60 ἔτη ἀπὸ τοῦ ναυαγίου τ. ἔ. τῷ 1861 ὅτε ἐξήχθησαν ἐκ τοῦ ὕδατος 50,000 λίρ. στερλ. ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἡμισυ ἀπεδόθη ὑποχρεωτικῶς εἰς τὴν Ὀλλανδικὴν κυβέρνησιν. Δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς τῷ 1871 τὸ ἄλλο ἡμισυ τοῦ ποσοῦ τὸ ληφθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ Λόηδ κατετέθη ὡς κεφάλαιον ἐν τῇ Ἀγγλικῇ τραπέζῃ πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν, διότι ἠλπίζετο ὅτι αἱ αἰ τρικυμῖαι κατώρθωσαν ἤδη νὰ ἀπορρίψωσιν ἀπὸ τοῦ σκελετοῦ τοῦ πλοίου τὰ καταθέματα τῆς ἄμμου ὑπὸ τὰ ὅποια ἐτάφη τὸ πλοῖον καὶ ὅτι ἡ εὐρεσις τῶν ἐναπολειφθέντων θησαυρῶν εἶνε ἀφεικτος. Κατὰ τὸ 1806 κτῆ βοήθεια τοῦ δυτικοῦ κώδωνος (dive bell) κατορθώθη ἡ ἐξαγωγή ἐκ τοῦ ὕδατος 70,000 λίρ. στερλ. ἐκ τοῦ παρά τὴν Βεσχότην ναυαγήσαντος πλοίου «Ἀμπλαφένε». Ἡ Ἀγγλικὴ φρεγάτα «De Broot» κατεποντίσθη τῷ 1798 παρά τὰς ἀκτὰς τῆς Νορμανδίας ἐκόμιζε 53 ἑκατομμύρια δολλαρίων εἰς νομίσματα καὶ πολύτιμα ἀντικείμενα τῷ 1881 ἰδρύθη ἐταιρεία ἧτις ἐκτοτε ἀδιακόπως ἐργάζεται ἀποστέλλουσα πολλοὺς δύτας πρὸς ἐκ-

ζήτησιν τούτων τῶν θησαυρῶν, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε αἰπροσπάθειαι αὐτῆς ἀπέβησαν ἀνεπιτυχεῖς. Κατὰ τὸ 1883 ἐξήχθησαν ἐκ τοῦ πυθμίνου τῆς θαλάσσης πολλα σπάνια ἀντικείμενα καταποντισθέντα τῷ 1648 τ. ἔ. πρὸ 235 ἔτων μετὰ τοῦ Ὀλλανδικοῦ πλοίου. «Harlem» ναυαγήσαντος περὶ τὸν ἐλεφάντινον κόλπον. Τὰ μνημονευθέντα ἀντικείμενα ἐξήγοντο ἐν ἀπὸ ἐν διότι τὰ περιέχοντα αὐτὰ κιβώτια εἶχον διαλυθῆ τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἦσαν: εἰδῶλα, ἀγαλμάτια, λεπτότατα φαρφόρινα ἀγγεῖα, ἀργυρὰ κοσμήματα κτλ. πρὸς δὲ τούτοις τὰ ἐπὶ τῶν φαρφορίνων σκευῶν ἀπεικονίσματα καὶ τὰ σερβίτσια τῆς τραπέζης ἐξαιρετὰ διατηρήθησαν. Ἀναφέρεται ὅτι οἱ δύται λίαν ἐξεπλάγησαν καὶ ἐφοβήθησαν συναντήσαντες ἐξαιφνης ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης παράξενα ὁμοιώματα τῶν κινεζικῶν εἰδῶλων τὰ ὅποια οὗτοι ἐξέλαβον κατ' ἀρχάς ὡς πονηρὰ πνεύματα τῆς θαλάσσης. Ἄλλη Ἀγγλικὴ φρεγάτα «Θέτις» μετ' ἐμπορευμάτων 4 ἑκατομμυρίων φράγ. τῷ 1830 ἐνυάγησε παρά τὰς ἀκτὰς τῆς Βρασιλίας τὰ πληρώματα τῶν τεσσάρων προσδραμόντων πολεμικῶν πλοίων εἰργάσθησαν ἐπὶ δεκαετῶ μῆνας πρὸς σωτηρίαν τῶν πολυτίμων ἀντικειμένων καὶ κατώρθωσαν τελείως τὴν ἐξαγωγήν αὐτῶν. Ἡ κυβερνήσις μέχρι τελευταίου ὄβολου ἐπλήρωσεν τὸ ἀναλογεῖν μέρος. Τὸ ἰσπανικὸν ταχυδρομικὸν ἀτμόπλοῖον «Ἀλφόνσος IB.» κατεποντίσθη παρά τὰς Καναρίους νήσους τῷ 1885 κομίζον τρία ἑκατομμύρια φράγκων. Αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι αἱ παθοῦσαι ἐκ τοῦ ναυαγίου ἀπέστειλαν κατὰ τὸν ἐπόμενον Μάϊον μῆνα δύτας καὶ μηχανὰς πρὸς διάσωσιν τοῦ πλοίου καὶ μετὰ τινος μῆνας οἱ δύται κατώρθωσαν νὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ βάθους 25 ὄργυιων τὸ πλεῖστον μέρος τῶν χρημάτων. Κατὰ τὴν ναυαγήσιν τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἐορτάρ» ἐρχομένου ἐξ Αὐστραλίας πρὸ εἰκοσίων ἔτων κατεποντίσθησαν 350,000 λίρ. στερλ. ἐκ τῶν ὁποίων βαθμῆδον κατώρθωσαν νὰ διασώσωσι 300,000 λίρ. στερλ. Ἡ παραλία ἐν Κορνβαλήσση παρά τὴν ὁποίαν τὸ πλοῖον τοῦτο κατεποντίσθη εἶχεν ἐπὶ τινὰ χρόνον διασπαρῆ ὑπὸ χρυσῶν νομισμάτων ἐκβρασθέντων ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ἡ ἰσχὺς τῶν ὑπὸ τῆς τρικυμῖας ἐγειρομένων κυμάτων ἦτο τόσον μεγάλη ὥστε μέγα τεμάχιον ἀκατεργάστου χρυσοῦ εὐρέθη βεβαίως ἐμπεπηγμένον εἰς τὸ σιδηροῦν μέρος τοῦ ἀτμοπλοίου. Τὰ σκι-αγραφικῶς ἐκτεθέντα ἀρκοῦσι νομίζω νὰ δώσωσιν ἀμυδρὰν ἔνοιαν τῷ ἀναγνώστῃ περὶ τῶν θησαυρῶν ἐκείνων τῶν ὁποίων κείνται ἐν τῷ πυθμίνι τῆς θαλάσσης.



## ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΙΝΕΖΩΝ

Πολλοὶ ἐν Εὐρώπῃ ὑποθέτουσιν ὅτι ἡ σκληρὰ δοκιμασία τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν οἱ Σῖναι ἐν τῷ κατὰ τῆς Ἰαπωνίας πολέμῳ θὰ προκαλέσῃ ἐν Κίνα προοδευτικὴν κίνησιν καὶ θὰ ἀναγκάσῃ αὐτοὺς νὰ ἀποβάλωσι τὸ μῖσος τῶν πρὸς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν καὶ πρὸς τὰς μεταρρυθμίσεις. Ἄλλ' ὁ Λεοπόλδος δὲ Σοσιούρ ἐν τῷ ἄρθρῳ του περὶ τῆς Κίνας, δημοσιευθέντι ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῷ γαλλικῷ περιοδικῷ «Revue Scientifique» καὶ ἐκφαίνοντι λίαν βάσιμον γνῶσιν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν πραγμάτων τῆς Κίνας, διασκορπίζει τὰς προνομίας ὑποθέσεις. Καὶ ἐν πρώτοις ὑποδεικνύει τὸ γεγονός, ὅτι αἱ ἀποτυχίαι, καὶ ἡ ἥττα τῆς Κίνας ἐνίσχυσαν ἐν τῷ λαῷ μόνον τὸ αἰσθημα τοῦ μίσους πρὸς οἰανδήποτε μεταρρυθμίσειν, ταράττουσαν δῆθεν τὴν ἡσυχίαν τοῦ κράτους ἀπ' οὗ χρόνου τὸ τελευταῖον ἠνοιχθῆ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Ἐνεκα τούτου ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμον ἐν Πεκίνῳ ἐξεδηλώθη ἰσχυρὸς ἐρεθισμὸς κατὰ τῶν ξένων ἀνευ διακρίσεως τῆς ἐθνικότητος. Οἱ Σῖναι ἠτιῶντο τοὺς Εὐρωπαίους δι' ὄλας τῶν τὰς δυστυχίας, αἰτινες ἐπῆλθον ἐπὶ τῆς χώρας τῶν εὐθὺς ὡς οἱ ξένοι ἤρχισαν νὰ ἀναμιγνύωνται ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τοῦ Οὐρανίου Κρίτους. Εἶναι ἐκ τῶν πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι αἱ ἐν ταῖς πράγμασι τάξεις ἀναγνωρίζουσιν ἤδη τὴν ἀνάγκην τῆς βελτιώσεως τοῦ ὄπλιμοῦ τοῦ σινικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς μορφώσεως αὐτοῦ κατὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν πρότυπον, ἀλλ' ἡ ὑποχώρησις αὐτῆ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ χρόνου, λέγει ὁ Σοσιούρ, οὐδῶλος καθιστᾷσιν ἀπαραίτητον τὴν μετατροπὴν τῶν βάσεων τοῦ σινικοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ οὐσιώδες χαρακτηριστικὸν τούτου τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ ὁμογένεια αὐτοῦ, διότι οὗτος ἀνεπτύχθη ἐκτὸς πάσης ἐξωτερικῆς ἐπιρροῆς. Ἡ Σινικὴ φυλὴ, πολυαριθμοτάτη ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἔχουσα λίαν ἀποτόμως ἐκδηλούμενα χαρακτηριστικὰ πάντα ἐξήσκει ἀνωτάτην ἐπιρροήν, καίτοι αἱ μαντζουρικαὶ, ταρταρικαὶ καὶ μογγολικαὶ δυναστεῖαι ἀνῆρπαζον τὴν ἐξουσίαν καὶ διετήρουν αὐτὴν προκαλοῦσαι μεταβολὰς τινος τῶν ἐξωτερικῶν μορφῶν, ἀλλ' αὐταὶ αἱ μεταβολαὶ εἶχον δευτεροβάθμιον σημαίαν, διότι ἡ ψυχικὴ ἐπιρροὴ τῆς σινικῆς φυλῆς ἦν τόσον μεγάλη, ὥστε αὐτοὶ οἱ ἄρπαγεῖς τοῦ θρόνου κατελλίζοντο ὑπ' αὐτῆς καὶ ἀποβάλλοντες τὴν ἀτομικότητά των ἐληθμόνουν καὶ αὐτὴν τὴν μητρικὴν τῶν γλώσσαν, εἶναι λίαν φυσικόν, ὅτι ἡ σινικὴ φυλὴ περικυκλουμένη πανταχόθεν ὑπὸ λαῶν ἰσχυρῶν ἐν κατωτέρῃ βαθμίδι τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ συνέλαβε περὶ ἑαυτῆς ὑψηλὴν ἰδέαν καὶ κατὰ τοὺς ἀπωτάτους χρόνους ἐξελάμβανεν ἐαυτὴν ὡς ἀνωτάτην φυλὴν, ἀποτελοῦσαν τὸν

πυρῆνα τοῦ κόσμου. Καὶ πράγματι ἐν Κίνα ἀπαντῶμεν σημαντικὸν κοινωνικὸν ὄργανισμὸν καὶ διανοητικὴν πρόοδον καθ' ἣν ἐποχὴν ἀπασαί αἱ περίξ χωραὶ εὐρίσκονται ἀκόμη ἐν καταστάσει ἀγριωτάτης καὶ βαθείας βαρβαρότητας. Οἱ βάρβαροι οὗτοι οἱ ὑποδουλοθέντες ὑπὸ τῆς Κίνας οὐδέποτε ἠδύναντο νὰ συγκραθῶσιν πρὸς αὐτὴν καὶ ὅσον μέγα καὶ ἂν ἦτο τὸ μῖσος αὐτῶν πρὸς τὴν Κίναν, ἐν τούτοις ἠναγκάζοντο νὰ ὑποκλίνωνται πρὸ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς καὶ νὰ ἀναγνωρίζωσι τὴν πρωτεύουσαν τῆς Κίνας ὡς πρωτεύουσαν τοῦ κόσμου.

Ὁ πρῶτος παράγων ὁ ὑποτάξας εἰς τὸν αἰνικὸν πολιτισμὸν τοιοῦτο πλῆθος λαῶν, λαλοῦντων ἄλλην γλῶσσαν ἦν τὰ θαυμάσια κινεζικὰ γράμματα τὰ ὅποια ἐξήσκησαν τοιαύτην μεγάλην ἐπιρροήν καθ' ὅλην τὴν ἀπωπύτην Ἀνατολήν. Παρόμοιόν τι συνέβη ἐν Εὐρώπῃ μετὰ τῆς λατινικῆς γλώσσης, ἧτις ἐπίσης ἦν ὁ φορεὺς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἀνάγκη μετὰ τὴν τελικὴν ἐνίσχυσιν τῶν γλωσσῶν τῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον μεταβληθειῶν τῆ ἐπιρροῆ τῆς λατινικῆς, διέμενε γλῶσσα φιλολογικὴ ἀναπληροῦσα τὰς ἀτελείας τῶν λοιπῶν γλωσσῶν ἐν τῇ ἀφρομένη χώρᾳ τοῦ δικαίου, ἐν τῇ ποιήσει καὶ τῇ ἐπιστήμῃ. Τὸ αὐτὸ βλέπομεν ἐν τῇ ἀπωπύτη Ἀνατολῇ ἐνθα αἱ ὑποτελεῖς τῆ Κίνα φυλαὶ διετήρησαν τὰς ἐθνικὰς τῶν διαλέκτους· ἀλλ' ἐν τῇ φιλολογίᾳ μεταχειρίζονται τὴν κινεζικὴν γλῶσσαν. Ἄλλ' ἐν τούτῳ τελειώνει ἡ ἀναλογία ἡ ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν ἱστοριῶν τῶν δύο γλωσσῶν ἐξακουσῶν ἐκπολιτιστικῆν ἐπιρροήν. Τὸ ρόλον τῆς λατινικῆς γλώσσης ἤδη ἐτελειώσεν, ἐνῶ ἡ κινεζικὴ γλῶσσα μέχρι τῆς σήμερον ἐξακολουθεῖ ἄρχουσα πασῶν τῶν λοιπῶν γλωσσῶν τῆς ἀπωπύτης Ἀνατολῆς καὶ οἱ Ἰάπωνες, Κοραῖοι καὶ Ἀνιμίται καὶ ἄλλοι λαοὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν ἐν τῇ γραφῇ, διότι παρ' αὐτοῖς δὲν ὑπάρχει τοιαύτη μορφή τῆς γραπτῆς γλώσσης ἡ ὅποια νὰ δύναται νὰ ἀπωπύτη τὴν κινεζικὴν. Ἐν ταῖς διαλέκτοις τῆς Εὐρώπης ἡ μεταξὺ τῆς λαλομένης καὶ τῆς γραφομένης γλώσσης διαφορά εἶναι σχεδὸν ἀνεπιείθητος καὶ ἐνεκα τούτου ἦτο δυνατὸν λίαν ταχέως ἐκ τῆς λαλομένης νὰ προέλθῃ ἡ γραπτὴ γλῶσσα. Παρὰ τοῖς Σίναϊς δὲν ἔχρη οὕτω τὸ πρᾶγμα· ἡ γραφομένη καὶ ἡ λαλομένη γλῶσσα τελείως διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων καὶ διὰ τούτου ἐξηγεῖται τοῦτο τὸ περιστατικόν, ὅτι ἡ γραπτὴ κινεζικὴ γλῶσσα οὐδῶλος ἐξήσκησεν ἐπιρροήν ἐπὶ τῶν ὑποτελῶν τῆ Κίνα λαῶν καὶ χρησιμεύουσα πρὸς ἔκφρασιν τῶν ἀφρομένων καὶ τῶν ὑψηλῶν ἐνοιῶν δὲν ἀφῆκε τὴν γλῶσσαν τούτων τῶν λαῶν νὰ ἀνχτυχθῆ καὶ νὰ ὑψωθῆ ὑπερᾶνω τῆς χυδαίας, ὥστε καὶ τὴν σήμερον ὡς καὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους δὲν ὑπάρχει κορεϊκὴ ἀνα-

μικρή ἢ ἰαπωνικὴ γράπτῃ γλῶσσᾳ. Ἐν ταῖς πολιτικαῖς καὶ ἐπισήμοις σχέσεσι τῆς Κίνας τὸ δόγμα τοῦτο τῆς κινεζικῆς ὑπεροχῆς ἐκφράζεται λίαν ἐναργῶς. Ἡ Σινικὴ κυβέρνησις ἐπὶ πολλὸν χρόνον δὲν ἐπέτρεπεν ὅπως οἱ ξένοι μονάρχαι θεωρῶνται ἴσοι πρὸς τὸν Υἱὸν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἔχωσιν ἀντιπροσώπους των ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Πεκίνου πρὸς ἀμέσους σχέσεις. Μόνον μετὰ 15 ἔτη ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ 1860 ἐξαλείφειws ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς λέξεως «βάρβαρος» δι' ἧς ὠνομάζοντο οἱ Εὐρωπαῖοι ἐν ταῖς ἐπισήμοις πράξεσι τῆς κυβερνήσεως, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας ἀπεφάσισε νὰ δεχθῇ εἰς ἀκράσιν τοὺς πρέσβεις τῶν ξένων δυνάμεων. Εἶναι περιέργον ὅτι παρ' ἐκάστῳ πρεσβευτῇ ἐτοποθετήθη εἰς ἀνώτατος ἀυλικὸς ὑπάλληλος ὅπως ὑποστηρίξῃ τὸν πρεσβευτὴν, διότι, κατὰ τὸ φρόνημα τῶν Κινέζων, οἱ πρέσβεις θὰ ἐλυποθῶνται ἐκ τῆς συγκινήσεως, κατὰ τὴν θέαν τοῦ Αὐτοκράτορος.

«Οἱ Κινέζοι λέγει ὁ Σοσειούρ, ἐν τῷ βῆθει τῆς ψυχῆς των ἐκλαμβάνουσιν ἡμᾶς ὡς βαρβάρους. Εἶναι σφαλερὰ ἢ ὑπόθεσις, ὅτι αἱ ἐκφράσεις τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ παράγουσι παρ' αὐτοῖς ἐντύπωσιν τινα καὶ ὅτι δύνανται νὰ ἀναγκάσωσιν αὐτοὺς νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν ἡμετέραν ὑπεροχὴν. Ἡ σημασία τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ τελείως ἐκφεύγει αὐτοὺς· διαχωρίζει ἡμᾶς ἀπ' αὐτῶν μεγάλη ἀπόστασις καὶ οὗτοι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσωσι τὸν βαθμὸν τῆς εὐρωπαϊκῆς προόδου, διότι ἡ συναίσθησις τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς ἐρριζώθη παρ' αὐτοῖς ἐν διαστήματι πολλῶν αἰώνων».



## Ἡ ΠΡΟΞΕΥΧΗ ΤΩΝ ΒΡΑΜΙΝΩΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΥ

Ἴσως ὀλίγοι γινώσκουσιν ὅτι ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβα ὑπάρχουσι Βραμίνοι. Μετὰ τοῦ ὀνόματος Βράμα συνδέεται συνήθως ἡ παράστασις μετὰ τῆς Ἰνδίας καὶ Βιρμῆς, ἐνῶ ἡ βραμινικὴ θρησκεία ἀκμάζει εἰσέτι ἐν ταῖς νοτιαῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἰάβας καὶ ἐν ταῖς γειτονικαῖς νήσοις Μαδούρα καὶ Μπάλη. Περιέργως εἰδήσεις περὶ αὐτῶν ἀνακοινεῖ εἰς περιηγητῆς ὁ Δ' Ἀλγέιδα. «Πρὸ τινῶν ἐτῶν, λέγει οὗτος, προσεκλήθη ἐν εἰς μίαν μεγάλην βραμινικὴν ἐορτὴν, εἰς τὴν τελετὴν τοῦ Μπρόμο. Ἡλιθῆσι ταύτης τῆς τελετῆς προσήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ ὠρισμένην ἡμέραν τοῦ Νοεμβρίου οἱ Βραμίνοι συναθροίζονται κατὰ πλῆθος περὶ τοῦ ἐσβεσθέντος κρατῆρος τοῦ ἡφαιστείου Μπρόμο, ὅπως ἐξιλεώσωσι τὰ πονηρὰ πνεύματα, οἱ στεναγμοὶ τῶν ὁποίων, ὡς οὗτοι δοξάζουσιν, ἀκούονται ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει τοῦ ἡφαιστείου, τὸ ὁποῖον εἰσέτι ἐνεργεῖ.

Εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος καθλούμενον ὑπὸ

τῶν Βραμίνων «Πενγούρου Γενόγγ» (φρουρὸς τοῦ ὄρους) προσφέρονται ἐν ἀφθονίᾳ καρποὶ καὶ οἰκιακὰ πτηνὰ. Ἄν δὲ οἱ στόνοι αὐτῶν ἀκουσθῶσιν ἐν τῷ ἐν Τοζάρῃ ξενοδοχείῳ εἰς ἀπόστασιν 50 μιλίων ἀπὸ τοῦ ἡφαιστείου, οἱ ὑπηρετὰι τοῦ ξενοδοχείου λέγουσιν ὅτι τοῦτο ἀπαιτεῖ ἀνθρώπινον σάρκα. Ὅπως ἔλθῃ τις ἐκ Σουραμπουή εἰς Τοζάρῃ ἀφίλει νὰ διέλθῃ ἀπόστασιν 70 μιλίων καὶ ἐπέκεινα. Ἡ Τοζάρῃ κεῖται ἐν ἀγρία ὄρεινῃ χώρᾳ μετὰ ὠραίας βλαστήσεως καὶ ὕψος 4,000 ποδῶν ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ὁ καφὲς βλαστάνει κατωτέρω τοῦτοῦ τοῦ ὕψους, ἐκεῖ δὲ ὅπου κεῖται τὸ ἡμέτερον ξενοδοχεῖον βλαστάνουσιν ἅπαντα τὰ τῆς Εὐρώπης τὰ φυτὰ, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν σπαραγγίων τὰ ὁποῖα πωλοῦνται ἐν Βαν-Ρη ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ξενοδοχείου. Ἦτο κατηφῆς ἡμέρα τοῦ Νοεμβρίου, τελείως ἐξηφανίσθη ὁ λαμπρὸς ἥλιος ὅστις ἔχαιρέτισεν ἡμᾶς εἰς τὰς 5 ὥρ. καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου τὰ θωματῖα τοῦ ξενοδοχείου ἐπληρώθησαν ὑγρασίας. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὁ οὐρανὸς ὄλονεν ἐξίλαρῶν, ἐπιπέψασμεν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων πόνη (μικρὸσωμοὶ ἵπποι) καὶ ἐκινήσαμεν διὰ τὴν ἐορτὴν Μπρόμο.

Διελθόντες ἀπέριους ἀγροὺς ἐπὶ τῶν κλιτύων τοῦ ὄρους κεκαλυμμένους διὰ φυτῶν τῆς Εὐρώπης ἐφθάσαμεν ἐπὶ τῆς ράχους τοῦ ὄρους ὅπου ἡ πρασινάδα εἶχε κιτρινίσει, ἐν γένει δὲ ἅπαντα ἢ φυτεία ἦτο πτωχοτέρα. Μετὰ 1 1)2 ὥραν ἐφθάσαμεν εἰς τοὺς πρόποδας Μουγγάλοι, ἄλλης ὑψηλῆς κορυφῆς ὅπου ἀφιπεύσαμεν καὶ ἐπορεύθημεν πεζῇ εἰς τὸν τόπον ἐκ τοῦ ὁποῖου εἰδαμεν μέγαν ἐσβεσμένον κρατῆρα ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, τὸν ὁποῖον δύνανται τις νὰ καλέσῃ εὐρύτατον ἐν τῷ κόσμῳ διότι ἔχει διάμετρον 4 — 5 μιλίων. Πλησίον ἡμῶν εὐρίσκετο τὸ Δαζάρ ἢ τὸ κρᾶσπεδον τοῦ κρατῆρος, κληθὲν οὕτως ἕνεκα τῆς ἀνωμάλου αὐτοῦ ἐπιφανείας ὁμοιοζούσης τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης κατὰ τὴν ἀμπώτιδα. Ἠρχίσασμεν νὰ καταβαίνωμεν καὶ ἐπὶ τέλους ἀφίχθημεν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐορτῆς. Ὁ τόπος οὗτος εὐρίσκεται ἐν ἀποστάσει μιλίου ἀπὸ τοῦ ἐνεργοῦντος κρατῆρος Μπρόμο ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξέρχεται πυκνὸς καὶ πνικτικὸς καπνός. Ἐνταῦθα εὐρίσκετο ἤδη μέγα πλῆθος λαοῦ ὅστις ἔτρως καὶ προσοῦχετο, ἦδε καὶ ἐγέλα. Ἐνταῦθα ἦσαν οἱ ὑδροφόροι, οἱ Μάντριοι ἢ δημογέροντες τῶν κωμῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, φέροντες στρατιωτικὰ ἐνδύματα καὶ σκιαζόμενοι ὑπὸ μεγάλων ἀλεξιηλίων κρατουμένων ὑπὸ τῶν δούλων. Ἐνταῦθα εὐρίσκοντο καὶ Ἄραβες πωλητὰι διαφόρων φυλακτηρίων καὶ διαφόρων μαγικῶν μέσων κατὰ πασῶν τῶν ἀσθενειῶν δυστυχιῶν κλπ.

Ἐκτεταμένους χώρος προσδιωρίσθη διὰ τῆς

θυσίας. Οἱ νέοι καὶ οἱ γέροντες μάντιες ἵσταντο ἐπὶ τῶν γονάτων. Ἐνώπιον ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἔκειτο κιβώτια μετὰ δένδρου σανδάλ, ἀρωμάτων διὰ πώλησιν ἢ θυμιαμάτων ἐν μικροῖς ξυλίνοις κυτίοις, κάνιστρα μετὰ ἰνδικῶν καλῶν περιεχόντων ὕδωρ, ραντιστήρια ἡγιασμένου ὕδατος, φύλλα βανάνου μετὰ τῶν ἀνθέων. Ὅπισθεν ἐκάστου ποδιτοῦ (μάντιος ἢ ἱερέως) εἰς μείραξ ἐκράτει εὐρὺ πάνογγ (ἀλεξήλιον).

Οἱ ἱερεῖς ἔφερον λευκὰ ἐνδύματα περιεζωσμένα διὰ πλατειῶν ἐρυθρῶν ζωνῶν. Ἐπὶ τῶν ὤμων των ἦσαν ἐριμένα ὀράρια ἐκ κιτρινοῦ σηρικῶ μετὰ ἐρυθρῶν κροσσῶν. Εὐρεία κίδαρις ἀπαστράπτωντος χρώματος ἐκάλυπτε τὰς κεφαλὰς των. Μετὰ τὸ δοθὲν σύνθημα τὸ πλῆθος ἐπλησίασεν εἰς τοὺς μάντιες καὶ μετὰ μεγάλων προσευχῶν καὶ γονυκλισιῶν προσέφερετὰς θυσίας του. Ἐκαστος δὲ μάντις ἐμβάπτων τὴν ἀνοδόσμην του εἰς τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ περιέριαινε τὴν θυσίαν. Ἐν καιρῷ ταύτης τῆς τελετῆς ἤκούοντο αἰάναφωνήσεις. Ἄνο, ἄνο Μπρόμο! Ἀπέλθωμεν εἰς τὸν Μρόμον! καὶ τὸ πλῆθος ἐδραμεν εἰς τὸ ἡφαιστειον ἀκραδάντως πεποιθῶς ὅτι ὁ πρῶτος φθάσας ἐκεῖ ἔσεται εὐδαίμων. Ὅτε ἅπαντες ἐπλησίασαν εἰς τὸ ἡφαιστειον αἱ θυσίαι (καρκὰ πτηνὰ) ἐρρίφθησαν εἰς τὸν χαινὸν κρατῆρα. Μετὰ ταύτην τὴν τελετὴν ὁ λαὸς κατήλθεν εἰς τὴν κοιλάδα καὶ ἤρξατο νὰ ἄδῃ καὶ νὰ χορεύῃ.



## Αἱ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ Ἡ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ἩΝΩΜΕΝΑΙΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙΣ

Ὁ περίφημος Ἐλβετὸς οἰκονομολόγος Λουὴ Βουαρέν διατόφισας ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν Ἀμερικῇ ἐξέδωκεν ἐπ' ἐσχάτων σύγγραμμα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «La femme et le feminisme aux Etats Unis» ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπεικονίζει τὴν κατάστασιν τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις. «Ἄν παρ' ἡμῖν ὑπάρχῃ τὸ περὶ γυναικῶν ζήτημα, λέγει ὁ Βουαρέν, τοῦτο ἀνέκυψεν ἐκ τῶν ψευδῶν φρονημάτων περὶ τῶν σχέσεων ἐκατέρου τοῦ φύλου τῶν ριζωθέντων ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ κοινωνίᾳ. Ἐν Ἀμερικῇ πρὸ παντὸς ἄλλου δὲν θεωροῦσι τὰ δύο φύλλα ἐπικίνδυνα ἀλλήλοις. καὶ διὰ τοῦτο δὲν προσπαθοῦσι νὰ ἀπομακρύνωσιν αὐτὰ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο ὡς ποιοῦσι παρ' ἡμῖν. Ἄπ' ἐναντίας ἐν Ἀμερικῇ φρονοῦσιν ὅτι ἀπομακρύνουσα τὴν γυναῖκα ἢ κοινωνία στερεῖται μεγίστης καὶ ὠφελιμοτάτης δυνάμεως καὶ ὅτι ἡ πρόοδος ἐπιτυγχάνεται κυρίως διὰ τῶν ἡνωμένων δυνάμεων τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν.

Ἐν ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς χώραις, ἰδίᾳ δὲ ἐν ταῖς νεολατινικαῖς φοβοῦνται καὶ ἀποφεύγουσι πᾶσαν προσέγγισιν τῶν παιδῶν καὶ τῶν κορασιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς διδασκαλίας, οὐδαμοῦ ἐπιτρέπεται ἢ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐκπαιδεῦσιν, ἐνῶ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις ὑπάρχουσι πολλοὶ σχολαὶ ἐν ταῖς ὁποῖαις οἱ παῖδες καὶ τὰ κοράσια ἐκπαιδεύονται ὁμοῦ, καὶ εἰς οὐδένα ἢ τοιαύτη διάταξις φαίνεται ἐλλειπῆς ἢ ἀφύσικος. Ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν γραμμάτων (προκαταρτικαῖς παρ' ἡμῖν) ἢ σύγρονος μόρφωσις καὶ ἐκπαιδεῦσις ἀποτελεῖ σχεδὸν καθολικὸν κανόνα ὡς καὶ ἐν ταῖς δευτεροβάθμιοις σχολαῖς. Ἐπειτα ἐν τοῖς ἀνωτάτοις ἐκπαιδευτηρίοις τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Μιτσιγίνης καὶ ἄλλων πόλεων αἱ κόραι ἐκπαιδεύονται ὁμοῦ μετὰ τῶν νέων, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης διδασκαλίας τελείως δικαιολογοῦσι τὰς ἐλπίδας τῶν παιδαγωγῶν. Ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Πολιτεῖαις τῆς Ἀμερικῆς τὰ πανεπιστήμια διατηροῦσιν ἀκόμη τὸν πρῶτον τῶν τύπων, τοῦτο δὲ διότι ταῦτα εἶνε τὰ ἀρχαιότατα ἰδρύματα παρομοίου εἶδους τὰ ἰδρυθέντα ἐν ἀρχῇ κατὰ τὸν τύπον τῶν εὐρωπαϊκῶν πανεπιστημίων καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὅτε ἡ γυνὴ ἀκόμη δὲν εἶχεν ἐνοήσει τὴν ὠφέλειαν τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως. Τοιοῦτοτρόπως οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἐν Ἀμερικῇ ἀπὸ τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας συνειθίζουσιν εἰς τὰς φιλικὰς σχέσεις ὡς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐνασχολήσασιν πλησιάζουσιν αὐτοὺς καὶ ἐξεγείρουσι παρ' αὐτοῖς τὸ αἶσθημα τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἕνεκα τοῦ τοιοῦτου παιδαγωγικοῦ συστήματος τελείως εἶνε ἀπηλλαγμένοι ἐκείνων τῶν προλήψεων, αἵτινες ἐπικρατοῦσιν ἐν Εὐρώπῃ περὶ τῶν γυναικῶν. Ὁ Ἀμερικανὸς συνειθίσας ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν γυναῖκα ὡς εἰς σύντροφον ἀπολαύοντα τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων δὲν δύναται νὰ προσδιορίσῃ αὐτῇ δευτεροβάθμιον θέσιν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ. Ἡ παρομοία ἐκπαιδεῦσις καὶ τὸ γενικὸν τῶν συμφερόντων δὲν ἐπιτρέπουσιν αὐτῇ νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν γυναῖκα ἀγερώχως καὶ οὐδέποτε ἐκλαμβάνει αὐτὴν ὡς κατώτερον ὄν, ἢ ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε ἀκατάλληλος πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἐνασχόλησιν καὶ ἐργασίαν. Αἱ Ἀμερικανίδες ἀφ' ἐτέρου χάρις εἰς τὴν ληφθεῖσαν μόρφωσιν καὶ ἐκπαιδεῦσιν, εἶνε ἀπηλλαγμένη πολλῶν προλήψεων, αἵτινες περικαλύπτουσι τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ κωλύουσι τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας καὶ τῶν προσόντων αὐτῆς. Ὑπάρχουσι παραδόσεις ἢ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τῶν ὁποίων εἶνε δυσχερὲς εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν κοινωνίαν καὶ αἱ παραδόσεις αὗται εἶνε λίαν ἐπαισθητὰ ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἐν Ἀμερικῇ αὗται αἱ παραδόσεις δὲν ὑφίστανται, ἐκεῖ ἐν ἐκάστη γυναικὶ πρὸ παντὸς ἄλλου μορ-

φούται η έλευθέρα πολιτίς της έλευθέρας χώρας και το αίσθημα της ανεξαρτησίας είνε τόσον πολύ ισχυρόν παρά τη γυναίκι ώς και παρά τῷ άνδρί.

«Το κύριον προτέρημα της Αμερικανίδος, λέγει περαιτέρω ο Βουαρέν, είνε η άπουσία πάσης τάσεως πρὸς τὰ άσήμαντα και σμικρά πράγματα. Ταύτα ούδόλως ταραττουσιν αύτην, αύτη συνείθισε να μη έφιστά εἰς αὐτά προσοχήν και να συμμορφώνη την διαγωγήν της πρὸς τὰς ήθικὰς αρχὰς και να θεωρή έαυτήν υπεύθυνον τῶν πράξεών της. Πολλοί εκπλήσσονται βλέποντες ότι αἱ Αμερικανίδες ούδόλως τείνουσιν εἰς τὰς ραδιουργίας και τὰς κατηγορίας και αἱ οικογενειακαὶ διχόνοιαί δέν καταπνίγουσιν αὐτάς. Η Αμερικανίς έχει σταθερά φρονήματα και πεποιθήσεις· ο δρίζων αύτης είνε τόσον εύρύς, ὡστε ούδέποτε έπήλθεν εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς να περιορισθῆ εν τῇ στενῇ σφαίρᾳ τῶν συμπερόντων και τῶν μεριμνῶν τῶν ιδιαιζουσῶν τῷ φύλῳ αὐτῆς. Η Αμερικανίς θεωρεῖ έαυτήν τισιν πρὸς τὸν άνδρά και αναλόγως φέρεται, αλλά την ίσονομίαν της έκλαμβάνει ούχι ὡς προνόμιον άποκτηθέν τῇ συναινέσει τοῦ άνδρός, αλλά θεωρεῖ αὐτήν ὡς τελείως νομίμη και φυσικὴν συνέπειαν της εκπαιδεύσεως και της άποκτηθείσης έλευθερίας.

Ο Βουαρέν, ὡς βλέπομεν, εκ τοῦ συγγράμματός του, είνε θεμὸς ὁπαδὸς της εν τῷ αὐτῷ τόπῳ και χρόνῳ εκπαιδεύσεως έκτέρου τοῦ φύλου και έμβλέπει εν αὐτῇ τὸ έξέγγυον τῶν έπιτυχιῶν και τῶν εν τῷ μέλλοντι προόδων. Δυστυχῶς εν Εὐρώπῃ άλλοις ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ έργον και αὐτὸ τὸ έπιτυχὲς πείραμα της Αμερικῆς δέν συνεκλόνησε τὰς προληπτικὰς πεποιθήσεις τῶν κρατῶν της Εὐρώπης. Μόνον εν τισι πανεπιστημίοις της Εὐρώπης έπιτρέπεται η εν τῷ αὐτῷ τόπῳ και χρόνῳ εκπαιθευσις και τοῦτο διότι δέν υπάρχουν εν Εὐρώπῃ εἰδικὰ διὰ τὰς γυναίκας πανεπιστήμια. Εν πάσῃ περιπτώσει τὸ παράδειγμα της Αμερικῆς ρδεικνύει έναργῶς ότι τὸ σύστημα της γυνεκαίας εκπαιδεύσεως τὸ παραδεικτὸν εν Αμερικῇ στήντελει εἰς τὴν ανάπτυξιν τῶν αστυκῶν αἰσθημάτων και της αστυκῆς ανεξαρτησίας εν τῇ γυναίκι και ότι η άμοιβαία μόρφωσις και εκπαιδευσις οὔ μόνον δέν καταδιβάξει άλλ' υπερυφοῖ τὴν ήθικότητα παρὰ τῷ λαῷ.

Η ΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ ΕΝ ΑΦΡΙΚΗ

Η Αφρικῇ εἰνησίως εξαγάγει δύο έκαστομμ. λίτρας διὰ τὸ παγκόσμιον έμπόριον, τὸ δὲ περισσότερο ποσὸν κομίζεται εκ Ζανζιβάρης

(4,120,000 λίτρας) και Αιγύπτῳ (37,000 λίτρ.) Το περισσότερο ποσὸν τοῦ έλεφαντόδοντος άπέλλεται εἰς Αγγλίαν, Ινδίας και βόρειον Αμερικῇ. Η αξία αὐτοῦ συμποσοῦται εἰς 20 έκαστομμύρια φράγκων. Ανάβωμεν ὑπόσινδι κατα μέσον βρον έκαστον ὄστον έχει βάρος 25 λιτρῶν ὅπως εξαχθῆ τὸ μνημονευθέν βάρος έλεφαντόδοντος άποιτεῖται έκαστόμνη τεσσαράκοντα χιλιάδων έλεφάντων. Ο έλεφαντόδους της Ζανζιβάρης θεωρεῖται ὡς ὁ άριστος. Οἱ χαυλιόδοντες τῶν μεγάλων έλεφάντων φθάνουσιν εἰς 3—4 τ. ποδας και έχουνσι βάρος 38 — 100 λιτρῶν. Σπανίως άπαντῶσι χαυλιόδοντες έχοντες μήκος 1 ὄργιας, 1 1) 4 ποδ. και βίρος 200 λιτρῶν. Δυστυχῶς οἱ θηρευταὶ τείνουσιν ὅπως έξοντώσῳ τοὺς έλέφαντας και φονεύτωσι τοὺς νέους, ένεκα δὲ τούτου έγγὺς εἶναι ὁ καιρὸς ὅτε η εκζήτησις τοῦ έλεφαντόδοντος δέν θά ικανοποιῆται.

ΠΩΣ ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗ Η ΣΑΚΧΑΡΙΣ

Ὡς αναφέρει τὸ περιοδικὸν Nutzl Blaetter η ανακάλυψις της σακχάρους κρύπτεται εν τῇ πολιᾷ αρχαιότητι. Οἱ κινεζοὶ πρὸ τριῶν χιλιάδων εἰτῶν εγίνωσκον τὴν κατασκευὴν της σακχάρους. Εκ της Ασίας ὅπου η σάκχαρις πιθανῶς εζήγετο εκ τοῦ σακχαροκαλάμου, αὐτη μετηνέχθη εἰς τὴν Ελλάδα ὑπό ενός στρατηγοῦ Αλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου τῷ 325 έτος π. Χ. Κατὰ τὸ 150 μ. χ. ὁ ιατρός Γαληνὸς εδιδε τὴν σάκχαριν ὡς φάρμακον εἰς τοὺς άσθενεῖς. Ὅσον άφορᾷ τὸν διύθυσμόν (raffinage) αὐτῆς, ὅστις εν Αγγλία ήρξατο πρὸ τὸ 1659 οὗτος πιθανῶς έφευρέθη ὑπὸ τῶν Αράβων. Ὑποθέτουμ ότι εἰς Βενετὸς έμπορος ήγόρασε τὸ μυστικὸν παρὰ τῶν Σαρακινῶν και έφήρμασεν αὐτὸ εν Σικελία.

Η ΔΙΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΑΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ

Από πολλοῦ είνε γνωστὸν ότι εν τοῖς ρευστοῖς και τοῖς στερεοῖς σώμασιν ὁ ήχος διαδίδεται μετὰ μεγαλειτέρας ταχύτητος και ισχυρότερον τ. ε· άκούεται εἰς μεγαλειτέραν άπόστασιν η εν τῷ αέρι. Εν τῇ λίμνῃ της Γενεύης κατασκευάσθη ποτὲ τηλεγράφος συγκείμενος εκ παραγωγῶν τῶν ήχων και ληπτικῶν ὀργάνων διὰ τοῦ ὁποῖου ήτο δυνατόν να άκουσθῆ ὁ ήχος εν άποστάσει πολλῶν μιλίων. Αλλά και οἱ ήχοι οἱ παραχθέντες εν τῷ αέρι καλλίτερον διαδίδονται εν τῷ ὕδατι η εν τῷ αέρι: έκαστος ἴσως έχει παρατηρήσει ότι όταν καθῆται επί της λέμβου δυναται να άκούσῃ εν άποστάσει

ὁμιλίαν, ἄσμα, ὡς άκούεται ὁ κρότος τοῦ βηματισμοῦ τοῦ ἵππου· όταν θέσῃ τὸ οὖς επί της γῆς. Ο λοχαγὸς Φύστερ παρτήρητε κατὰ τὴν εκδρομὴν του εἰς τὸν βόρειον πόλον μετὰ τοῦ Πέρρη ότι ήδύνητο έλευθέρως να άκούῃ τὴν ὁμιλίαν ανθρώπου επί εν μιλιον άπέχοντος απ' αὐτοῦ.

Ο διδάκτωρ Γούλτων διηγείται ότι μίαν φορὰν επί της ὄχθης τοῦ Ταμέσεως ήκουσεν εἰς τινα αναγινώσκοντα γεγνοῖα τῇ φωνῇ εν άποστάσει 100 ποδῶν και ότι διέκρινε τὸ αναγινωσκόμενον εν δὲ τῇ ανοικτῇ πεδιάδι μακρὰν παντός ὕδατος ήτο αδύνατον να διακριθῆ λέξις εκ της αναγνώσεως εν άποστάσει 50 ποδῶν. Ο Γιούγγ αναφέρει ότι εν τῷ πορθμῷ Γιβραλτάρ όταν ήρεμος είνε η θάλασσα και δέν πνέει ὁ άνεμος άκούεται η ανθρωπίνη φωνὴ εν άποστάσει 10 μιλίων. Ο πάγος χρησιμεῖει επίσης ὡς άριστος διαδότης και επ' αὐτοῦ ιστάμενός τις δύναται να συνδιαλέγηται κατὰ μεγάλας άποστάσεις η παρὰ εν τῇ στέπῃ κεκαλυμμένη ὑπὸ χόρτων. Η φύσις έπροκίσειε τόπους τινὰς δι' άκουστικῶν σωλήνων μεταδιδόντων τὸν ήχον εἰς μεγάλας άποτάσεις· οὔτω π. χ. εν Γρανὸ Κάννῃ (σηπλαιῶ) εν Καλοράδῳ επί της έξόδου τοῦ σηπλαιουρεῖσκόμενος άκούει τὴν ὁμιλίαν τοῦ έντός τοῦ σηπλαιου λίαν μακρὰν άπέχοντος (επί 26 μιλία) ανθρώπου. Εν τῇ ρηθείσῃ ὁμως περιπτώσει είνε άμφίβολον αν ὁ ήχος διαδιβάζεται διὰ τοῦ εν τῷ σηπλαιῳ κεκλεισμένου αέρος η διὰ τῶν τοίχων τῶν σηπλαιου κατὰ τὴν τελευταίαν περιπτώσειν ὁ ήχος πρέπει να άκουσθῆ ταχύτερον η εν τῇ πρώτῃ.

ΝΕΑ ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΑ ΓΕΦΥΡΑ

Η σιδηροδρομικὴ εταιρία Southern Pacific εν Αμερικῇ κατασκευάζει μίαν μεγίστην γέφυραν συνδέουσαν τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μισσισιππῆ η ὁποία κατὰ τὰς διαστάσεις της υπερβαίνει τὴν γνωστὴν γέφυραν τοῦ κόλπου Φόρτ εν Αγγλία ήτις θεωρεῖται τοιοῦτον θαῦμα της μηχανικῆς οἶον είνε ὁ πύργος τοῦ Εἰφελ. Η νέα αὐτη γέφυρα κατασκευάζεται παρὰ τὴν π. Νεάν Ὁρλεάνην εν τῇ πολιτείᾳ Λουϊσιάνᾳ. Αὐτη έχει μήκος 3,100 μέτρων, ενῶ η γέφυρα έχει μόνον 1,600 μέτρων μήκος. Ὅλη η γέφυρα έχει βάρος 25 τόνων και θά δαπανηθῶσι 25 έκαστομ. φράγκ. Τὸ κολοσσιαῖον τοῦτο έργον της τέχνης διευκολύνει τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τῶν νοτίων και τῶν βορείων πολιτειῶν της βορείου Αμερικανικῆς ὁμοσπονδίας. και θά εξασφαλίσῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν της πολιτείας Λουϊσιάνης τὴν σημασίαν της ὡς τοῦ πρώτου λιμένος της εξαγωγῆς τοῦ βάρβακος και τῶν

άλλων προϊόντων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Η κατασκευὴ ταύτης της μεγίστης γεφύρας παρίστησι πολλὰς δυσχερείας άλλ' οἱ Αμερικανοὶ μετὰ της συνήθους τῶν έπιμονῆς και έφευρετικότητητος σπεύδουσι να περατώσωσι τὰς εργασίας και η γεφυρα ταχέως θά περατωθῆ.

ΙΑΜΑΤΙΚΟΙ ΛΙΘΟΙ

Ο διδάκτωρ Μίνσκεβιτς εν τῇ πραγματεία του «περὶ τῶν λίθων ὡς θεραπευτικῶν μέσων και άντικειμένων λατρείας» εκτίθησι σαφῶς, πὼς εν Καυκάσῳ οἱ κάτοικοι άποβλέπουσιν εἰς τινὰς λίθους ὡς ιαματικά μέσα. Εν ταῖς συλλογαῖς τῶν τοιούτων λίθων εύρίσκοντο τιτανίλιοι, λίθοι εύρισκόμενοι εν τῇ κύστει τοῦ ανθρώπου, διάφορα πετρώματα, κρύσταλλα κτλ. Ο συγγραφεὺς λεπτομερῶς εκτίθησι διὰ τίνων λίθων αὐτῆ η εκείνη η φυλὴ θεραπευεῖ διαφόρους άσθενείας. Παρατηρητέον ότι εἰς τὴν ιαματικὴν δύναμιν τῶν λίθων προσπεύγουσιν ὡς επί τὸ πλείστον αἱ γυναῖκες Οὔτω π. χ. αἱ άτεκνοὶ γυναῖκες ταξειδεύουσιν εἰς τοὺς τόπους ὅπου εύρίσκονται τοιοῦτοι λίθοι και έπιθέτουσιν επί της γάστρός σπηριζόμενοι επί τούτων τῶν λίθων. Ὑπάρχουσι λίθοι διὰ τῶν ὁποίων θεραπεύουσι τὸν πυρετὸν, τὸν τύφον, τὴν ὀφθαλμίαν, τὴν δὴξιν τῶν ὀφρων κτλ.

ΔΙΑΤΙ ΛΑΜΠΕΙ ΤΟ ΞΑΘΡΟΝ ΔΕΝΔΡΟΝ;

Πρότερον ὑπέθετον ότι τὸ σαθρὸν δένδρον λάμπει συνεπεία της ιδιομόρφου καύσεως της έπερχομένης κατὰ τὴν σῆψιν. Επ' εσχάτων καταδείχθη ότι επί τοῦ σαπροῦ δένδρου εύρίσκεται μικρὸς μύκης εἰς τὸν ὁποῖον άποδίδεται η ανάδωσις της λάμψεως. Τὸν μύκητα τοῦτον δύναται τις, άνευ βλάβης τινὸς εἰς αὐτὸν, να αφαιρέσῃ εκ τοῦ ένός δένδρου και να μετενέγκῃ εἰς τὸ έτερον, Η λάμψις τοῦ μύκητος προέρχεται εκ τῶν ζωτικῶν του λειτουργιῶν και άμέσως παύει εὐθύς ὡς οὗτος ὑποβλήθῃ εἰς τὴν ενέργειαν της ὑψηλῆς θερμοκρασίας και τῶν αερίων η στερηθῆ της άπαιτουμένης ὑπ' αὐτοῦ ὕγρασίας. Ο μύκης οὗτος περιπίπτων εἰς τὰ σπηόμενα μέρη τῶν φυτῶν και εἰς τὰς διαλυομένας ὕλας της ζωικῆς καταγωγῆς ὑπ' εὐνοϊκοῦς ὁρους, οἶον ὕγρασίαν, μεμολυσμένην αέρα, μετρίαν θερμοκρασίαν, άποδίδει τὴν λάμψιν και εἰς ταῦτα τὰ άντικείμενα.



## Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Τὴν τελευταίαν ἀπόπειραν περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν κατοίκων τῆς γῆς κατὰ θρησκείας ἐπεχείρησεν ἡ Γερμανικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐφημερίς (Deutsche Kirchenzeitung) μετὰ τῶν ἐπομένων ἐξαγομένων: Διαμαρτυρούμενοι 200,000,000 Παπισταὶ 195,000,000. Ὀρθόδοξοι 105,000,000. τὸ ὅλον χριστιανοὶ 500,000,000 Ἑβραῖοι 8,000,000. Μωαμεθανοὶ 180,000,000. Εἰδωλολάτραι 812,000,000. τὸ ὅλον μὴ χριστιανοὶ 1,000,000,000. Ὀλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς συμποσοῦται εἰς 1,500,000,000 διαιρούμενοι ὡς ἔπεται: — Εὐρώπη 384,200,000. Ἀφρικὴ 127,000,000. Ἀσία 853,400,000. Αὐστραλία 4,730,000. Ἀμερικὴ 133,670,000 τὸ ὅλον 1,500,000,000.

Η ΔΙΑΙΡΕΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ  
ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ  
ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΓΕΩΝ  
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ὁ Πόλ Μπαρρέ ἐν τῷ ἐπ' ἐσχάτων συγκληθέντι συνεδρίῳ ἐν Σαρδόνῃ τῶν ἐπιστασιακῶν συλλόγων ἀνέγνωσεν ἐκθεσὶν ὑποδείξας πόσον τόπον ἐκ «τῆς μελαίνης ἡπείρου» ἕκαστον ἔθνος τῆς Εὐρώπης ἐξουσίασεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διεθνῶν συνθηκῶν ἢ τῇ συμφωνίᾳ μετὰ τῶν ἐγγυητῶν κυριαρχῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ πηρετήρησεν ὅτι τὴν σήμερον ἅπαν σχεδὸν τὸ ἔδαφος τῆς Ἀφρικῆς δικρέθη μεταξὺ τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Πρὸς διευκρίνησιν τῶν λεγομένων ὁ Πόλ Μπαρρέ παρέστησε δι' ἀριθμὸν τὸ ποσὸν τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν γαιῶν τῆς Ἀφρικῆς τῶν διαμελισθεισῶν ὑπὸ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ σφαῖρα τῆς ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς ἐξετάθη ἐν Ἀφρικῇ ἐν διαστήματι 5,100,000 τετραγωνικῶν βερστίων μετὰ 38 ἑκατομμυρ. κατοίκων. Αἱ κτήσεις τῆς Γαλλίας συμπεριλαμβανομένης τῆς ἐρήμου Σαχάρας, καταλαμβάνουσιν ἔτι μεγαλητέραν ἑκτασιν ἴσων πρὸς 9,600,000 τετραγ. βερστία μετὰ 35 ἑκατομ. πληθυσμ. Μετὰ τὴν Γαλλίαν ἔρχεται τὸ Βέλγιον (βασιλεῖον τοῦ Κόγγου) κατέχον ἑκτασιν 2,600,000 τετραγ. βερστίων κατικουμένων ὑπὸ 20 περίπου ἑκατομ. ἰθαγενῶν καὶ Εὐρωπαίων. Ἡ γερμανικὴ κυριαρχία ἐπεκτείνεται ἐπὶ 2,800,000 τετραγ. βερστίων μετὰ 8,560,000 κατοίκων. Ἐπειτα 2,250,000 τετραγ. βερστ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν Πορτογαλλίαν ἐν ταῖς Ἀφρικανικαῖς κτήσεσι τῆς ὁποίας ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐγγυητῶν πληθυσμοῦ συμποσοῦται εἰς 7,715,000 ψυχ. Ἡ Αἴγυπτος

κατέχει ἐν Ἀφρικῇ ἑκτασιν ἐνός ἑκατομμυρ. τετραγ. βερστ. μετὰ ἑπτὰ ἑκατομ. πληθυσμοῦ. Αἱ κτήσεις τῆς Ἰταλίας μετὰ τὸν ἀτυχῆ Ἰταλο αβυσσινιακὸν πόλεμον σημαντικῶς συνετάμησαν. Ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία κυριαρχεῖ τῆς Τριπόλεως (1,000,000 τετραγ. βερστ.) μετὰ πληθυσμοῦ ἐνός ἑκατομμυρ. κατοίκων καὶ ἐπὶ τέλους ἡ Ἰσπανία κατέχει ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς ἀφρικανικῆς παραλίας λωρίδα γῆς ἑκτασεως 500,000 βερστίων μετὰ πληθυσμοῦ 450,000. Ἐκτὸς τούτου ἐν Ἀφρικῇ ὑπάρχουσι κράτη ἢ ἀνεξαρτησία τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Εὐρώπης ἦτοι: τὸ Μρόκον μετὰ 620,000 τετραγ. βερστ. καὶ 6 ἑκατομ. κατοίκων, ἡ Νεγριτικὴ δημοκρατία Λιβερία— 250,000 τετραγ. βερστ. καὶ 1,200,000 κατοίκ., ἡ ἀνεξάρτητος Ὀρανζικὴ πολιτεία— 130,000 τετραγ. βερστ. καὶ 210,000 κατ. καὶ ἡ δημοκρατία Τσανσβάαλ— 334,000 τετρ. βερστ. μετὰ 840,000 κατοίκων. Ἐπειτα ἐν τῇ ἀχανεῖ ἡπείρῳ τῆς Ἀφρικῆς μένουσιν ἀκόμη γαῖαι διατηρήσασαι τὴν ἀγνότητά των τ. ἔ. μὴ διαιρεθῆσαι μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι: τὸ ἀνατολικὸν Σουδάν, τὸ Οὐαδάν, Δαρφούρ, Μπάρ ελ-Γα'ελ καὶ ἡ Λυβικὴ ἐρημος ἔχουσα ἑκτασιν 2,478,000 τετραγ. βερστ. μετὰ 12 ἑκατομ. πληθυσμοῦ. Ὅλον τὸ ἔδαφος τῆς ἡπείρου τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἴσον πρὸς 30 ἑκατομ. τετραγωνικῶν βερστίων μετὰ πληθυσμοῦ 145 ἑκατομμυρίων.

ΟΙ ΡΩΜΑΙΟΙ ΉΞΑΝ ΛΙΑΝ ΑΞΩΤΟΙ  
ΚΑ ΞΠΑΤΑΛΟΙ

Ἐννοεῖται, οὐχὶ πάντες ἀλλὰ μόνον οἱ πλούσιοι πατρίκιοι. Εἷς τοιοῦτος αὐτοκράτωρ, ὁ Βιτέλλιος δι' ἕκαστον δεῖπνον ἔδαπάνη 110,000 φράγκα. Δι' ἕνα μέγα δεῖπνον, ὅτε οὗτος ἐκάλεσε καὶ τὸν ἀδελφόν του, ἔδαπάνησε 1,660,000 φράγκα. Ἐν τῇ τραπέζῃ εἶχον παρατεθῆ 2,000 τριβλία διαφόρων πολυτίμων καὶ θαυμασίων ἰχθύων. Οὗτος παρήγγειλε νὰ τῶ ἀποστέλλωσιν ἐκ τῆς Σικελίας, τῆς Βρετανίας, ἐκ διαφόρων θαλασσῶν καὶ λιμνῶν τῆς Ἀσίας ἰχθύας καὶ ἄλλα φαγώσιμα τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ μαγειρευθῶσι διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ κομισθέντος ἐκ τοῦ τόπου ὅθεν ταῦτα ἤγρευθῆσαν. Ἐν τῷ μνημονουθέντι δεῖπνῳ παρετέθησαν 7000 τριβλία μετὰ διαφόρων ἐντέχνως καὶ πολυτελῶς μαγειρευθεισῶν ὀρνίθων. Ὁ Ἑβραῖος ἱστορικός, Ἰωσήφ, λέγει ὅτι ἂν οὗτος ὁ αὐτοκράτωρ ἐβασίλευεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη θὰ ἐξήντηλοι τοὺς πλοῦτους τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.